

KANDIDAAT VOORZITTER CvB BEKEND

Minister Deetman heeft drs. L.E.H. Vredevoogd aangezocht om voorzitter van het College van Bestuur te worden als opvolger van mr. R.B. van den Biggelaar. Hij is al zes jaar plaatsvervangend directeur-generaal Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, de laatste jaren onder dr. In 't Veld.

Vredevoogd is onder meer directeur van een HEAO-instelling geweest. Op het ministerie was hij de afgelopen anderhalf jaar vrijgesteld van zijn reguliere taken, die vooral op het vlak van de beleidsontwikkeling lagen, om de STC-operatie in het Hoger Beroepsonderwijs te coördineren.

De functie van voorzitter van het College van Bestuur van de RL wordt in Den Haag beschouwd als een CDA-post. Vredevoogd is dan ook lid van het CDA. Hij is 48 jaar oud. Gevraagd waarom hij deze nieuwe baan ambieert verklaarde hij niet te lang op een zelfde plek te willen blijven zitten en de functie als een uitdaging te zien. "Het is een buitengewoon aardige baan; ik heb er wel zin in", zei hij dinsdag. Hij zegde bovendien toe beslist te zullen verhuizen als de benoeming doorgang vindt.

De kaarten zijn op dat punt echter nog niet geschud. Het College zelf lijkt de kandidatuur te steunen. Van den Biggelaar verklaarde dat hij zich voor een dergelijke opvolger niet hoeft te generen. Over de houding van de vertrouwenscommissie bestaat minder duidelijkheid. Deze ontving afgelopen woensdagmiddag Vredevoogd voor een geheim onderhoud in Hotel Maastricht. Voordien had zij aan de kandidaat-voorzitter nog geen bespreking gewijd, zoals het dagblad De Limburger dezelfde dag abusievelijk meldde. Evenmin heeft het College al een gesprek over deze kandidaat met minister Deetman gehad. Op achttien december zal het oordeel van de vertrouwenscommissie over Vredevoogd vertrouwelijk aan de Universiteitsraad worden medegedeeld.

Over de teneur van dat oordeel wordt het diepste stilzwijgen bewaard, maar er zijn aanwijzingen dat het wel eens minder positief zou kunnen zijn. Een van die aanwijzingen is de grote boosheid die er heerst bij College en vertrouwenscommissie over het vroegtijdige uitlekken van de naam van de kandidaat. Indien deze namelijk unaniem steun zou krijgen is zijn benoeming nagenoeg verzekerd en doet premature publiciteit er niet zoveel meer toe. Wordt hij kritisch beoordeeld en uiteindelijk afgewezen, dan treedt er inderdaad 'schade aan de persoon' op, iets wat het College door een zorgvuldige procedure juist wenste te vermijden.

Een andere reden voor de irritatie bij de betrokken organen over het bekend worden van de naam ligt in

Drs. L.E.H. Vredevoogd (foto Robert Scheers)

de herhaling van het fenomeen. Geen enkele ontwikkeling in de opvolging van Van den Biggelaar is tot op heden buiten de publiciteit gebleven. Eerst werden vier kandidaten bekend die allen binnen de RL als minder geschikt werden beoordeeld. De komst van ex-staatssecretaris drs. J.P. van der Reijden was eveneens vroegtijdig publiek, evenals zijn afzegging. Een en ander bracht de Universiteitsraad er in oktober toe een speciale commissie in te stellen die de 'lekken' zou moeten opsporen. Het eindrapport van die commissie had op 15 november klaar moeten zijn, maar zal volgens de jongste berichten pas op 6 januari worden gepresenteerd. Wellicht zal de nieuwe ontwikkeling rond drs. Vredevoogd deze datum nog verder naar de toekomst doen verschuiven.

Inmiddels begint de opvolging van de huidige Collegevoorzitter te dringen. Deze heeft aangekondigd half februari 1987 te zullen vertrekken, en het lijkt verkieslijk dat er op dat tijdstip tenminste bekend is wie hem opvolgt. Om die reden meent Van den Biggelaar dat de minister een onverhoopte afwijzende reactie van de vertrouwenscommissie en de Universiteitsraad ditmaal waarschijnlijk naast zich neer zal leggen. Of er in het geval van een afwijzing van Vredevoogd door de universitaire organen nog een reserve-kandidaat is, wordt door niemand, ondanks hardnekkige geruchten van die strekking, bevestigd.

Wammes Bos

DEETMAN GLOBAAL AKKOORD MET ADVIES GENEESKUNDE

Het streven van het Utrechtse College van Bestuur naar verregaande samenwerking in het medisch-biologische cluster is 'een verheugende ontwikkeling'. Behalve het onderwijs zou ook het onderzoek in deze samenwerking betrokken moeten worden. Dat schrijft prof. dr D. de Wied in zijn advies over de bezuinigingen in het Randstedelijk medisch cluster, dat hij vorige week naar minister Deetman heeft gestuurd.

Deetman liet woensdag weten dat hij de aanbevelingen van zijn adviseur 'in globale zin' zal overnemen. De bewindsman wacht met een gedetailleerde reactie totdat De Wied zijn advies met de betrokken faculteiten heeft besproken.

De Wied vindt dat Deetman, als hij het medisch-biologisch karakter van het Utrechtse cluster werkelijk wil vorm geven, 'minder sterke vakken' als Fysiologie en Anatomie opnieuw tot ontwikkeling moet brengen. Een propedeutisch samenwerkingsverband in de medisch-biologische hoek zou de bewindsman met vernieuwingsgelden moeten steunen.

Volgens De Wied kunnen de medische faculteiten ook besparen door het geheel of gedeeltelijk 'ontacademiseren' van klinische vakgroepen. Eventuele problemen zouden daarbij in samenhang met andere medische faculteiten bekeken moeten worden.

De Wied vindt dat de drie Randstedelijke clusters 'accenten' moeten gaan leggen. Voor Utrecht zou dat accent dus medisch-biologisch moeten zijn. Rotterdam en Leiden zouden zich speciaal op het klinisch wetenschappelijk onderzoek moeten richten. Voor de beide Amsterdamse universiteiten denkt hij aan de eerstelijns of extramurale geneeskunde.

In zijn reactie noemt minister Deetman deze suggestie van zijn adviseur 'de eerste serieuze aanpak van taakverdeling bij geneeskunde in de Randstad'. De plannen van Rotterdam-Leiden en Utrecht vindt de bewindsman hiervoor 'een heel bescheiden begin'.

Deetman wijst speciaal op twee aanbevelingen van De Wied. De minister wil graag weten wat de universiteiten en ziekenhuizen vinden van de suggestie om de 'specialisatie-kennis' te verhuizen van de co-assistentenschapsfase naar de vervolopleiding. Daarnaast is hij benieuwd naar het oordeel van deze instanties over mogelijke cluster-vorming van onderzoek om 'excellentie' te bevorderen. Wat betreft de verdere procedure stelt De Wied de minister voor om de vijf betrokken instellingen hun plannen voor 1 februari 1987 te laten uitwerken. Deetman gaat daarmee akkoord en laat weten dat hij dan rond 15 februari een definitief advies over de plannen van zijn adviseur verwacht.

Remco Pols/UP

zevende jaargang, nummer 16
11 december 1986

Inhoud

Pagina 3

Merit

De economische faculteit wil op korte termijn een technologisch onderzoekscentrum oprichten. De man die zich verdienstelijk gaat maken voor het nieuwe instituut is de Britse econoom Christopher Freeman. Onder zijn leiding moet MERIT uitgroeien tot een internationaal befaamd centre of excellence.

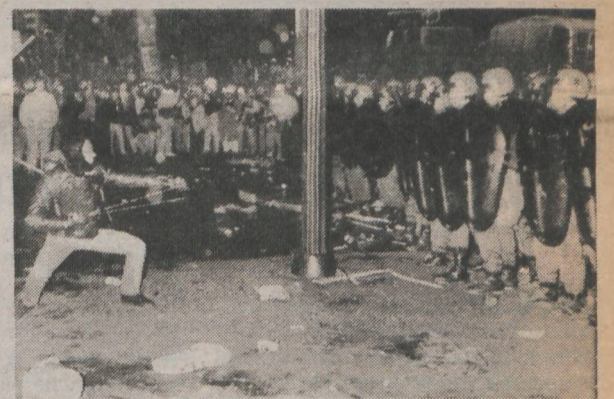
Pagina 5

Limburgers ongezonder

Limburgers sterven vaker en vroeger dan andere Nederlanders. Die oversterfte komt vooral op conto van het grote aantal hart- en vaatziekten. Dit blijkt uit het Gezondheidsvadecum Limburg, waarin nog veel meer wetenswaardigen staan over de Bourgondische zuiderling.

Pagina 7

Studentenprotest

"Non, non, non la selection" roepen de studenten in de Franse steden en met hun massale protest hebben ze de hervormingen in het onderwijssysteem voorlopig kunnen tegenhouden. De plannen van de regering geven de universiteiten vergaande bevoegdheden bij het selecteren van studenten. Maar ook in het huidige onderwijssysteem is de entree tot een universiteit naar eigen keuze niet vanzelfsprekend.

Pagina 8-11

McMaster

Het grote voorbeeld van het Maastrichtse medische onderwijs, de medische faculteit van McMaster University in Hamilton (Canada) viert binnenkort haar twintigjarig bestaan. Bijna tien jaar meer ervaring met probleemgestuurd onderwijs dan Maastricht. Hoe ver is de Canadese droom van de nieuwe dokter verwezenlijkt? En hoe komt het dat de gezondheidszorg zoveel beter meewerkte aan de hervormingen die de faculteit propageerde?

En verder

De rode draad door het medisch curriculum, een supermarkt vol Italiaanse specialiteiten, het nieuwe gezicht van de RL, het stinkt nog steeds op de derde verdieping, een roman over de liefde en eten op z'n Joegoslavisch.

postbus

Ingezonden brieven voor deze rubriek mogen een lengte van maximaal een A4 kantje hebben. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten.

brief

Studenten in Berlijn

Judith Habets kan het ook niet helpen. Haar bijna ouderwets-ironische impressies van een juridische studiereis naar Oost-Berlijn (Observant 4 december) verschenen vlak nadat ik top NAVO-militair Berkhof een spreekbeurt had horen houden ("in zijn vrije tijd", de arme ziel) over het belang van SDI (Aula Hoofdgebouw, 3 december). Als ongeveer enige deskundige in het land verdedigt de generaal die misdadige almachtsfantasie van de wapenindustrie, en vindt zodoende het idee van een niet-gewelddadige, vreedzame co-existentie van Oost en West kortweg "flauwekul".

Judith Habets zegt dat allemaal niet, en zal waarschijnlijk in nog vele andere opzichten weinig met deze militaire macho gemeen hebben. Toch is haar verslag van een ontmoeting met de werkelijkheid van een communistische hoofdstad zo zeer geschreven vanuit een heimwee naar de bonte, gelukkig lijkende reclame-wereld van Nederland, en het Westen in het algemeen, dat het feitelijk als een handschoen past om de vuist van de SDI-generaal.

Zeker, de wederopbouw van Oost-Berlijn gaat langzamer dan die van pakweg Rotterdam; ook zijn de nieuwe wijken niet allemaal wonderen van architectuur; er zijn daar meer mensen in uniform op straat - al doen ze niet allemaal dienst en zijn het evenmin allemaal "VOPO's"; er is inderdaad meer zichtbare ideologie; en een consumptiemaatschappij in onze zin is de DDR niet.

Maar moeten daarom, geheel in de geest van de kille vijftiger jaren, weer "hier en daar mensen met aktetassen bij bushaltes opdoemen uit de fog", terwijl "hoplen flats lusteloos lamplicht achter de ramen" vertonen, en "de man in de straat, met zijn ongezond bleke gelaatskleur" langs winkels loopt vol "verpieterde groentes", "namaak spijkerbroeken" en andere zaken, allemaal "kwalitatief beneden peil"? Moeten daarom "de tegenhangers van de berustende massa" als vanzelfsprekend denken "dat het Westen beter is", zodat je "er ook nog naar toe zou willen, voor altijd wel te verstaan", hetgeen meestal via "de gevangenis" loopt, "waar je dan na anderhalf jaar, als je geluk hebt, uit vrijgekocht kunt worden. Door het Westen" uiteraard?

Een land dat zo beschreven wordt - want als het in de hoofdstad al zo is... - is niet meer alleen een buitenland, met in de ogen van ons Nederlanders een aantal nadelen en eigenaardigheden, zoals zoveel ander buitenland ook. Voor zo'n land moet je uitkijken, daartegen moet je je beschermen, het hele systeem van zo'n land deugt niet, zo'n land moet je misschien zelfs wel bevrijden in plaats van enkel

bestrijden. En op dat punt komt Berkhof ons wel te hulp met zijn, uiteraard objectieve militaire gegevens, niet alleen over de DDR maar over met name zijn grote, enge bondgenoot, kortweg de Russen genaamd. Vreedzaam samenleven is dan ver weg, en SDI al weer heel wat dichter bij.

Okay, het programma van de Freie Deutsche Jugend was misschien niet zo briljant als wenselijk; de voorbereidingstijd vanuit hier was wellicht wel te kort; en mogelijk miste het echt de hele tijd. Maar dan nog. Dan nog lijkt het mij geen zin te hebben, reizen te organiseren naar vreemd en soms zelfs vijandig buitenland, enkel om er bevestigd in alle reeds aanwezige vooroordelen van terug komen.

Pim Ligtfoot

brief

De ontroerende ontroering

Muytjens vergist zich: in de Grote Staat stond geen Chileense maar een Boviliaanse groep. Als dus een Boliviaanse muziekgroep in staat is zoveel gevoelens over Chili op te roepen, vraag ik me af of het wel een Belgische piraat is, die de Duitstalige muziek brengt.

(De ontroering, Judith Habets, Observant, jrg. 7, nr. 15, pag. 11)

Nico Cobben

brief

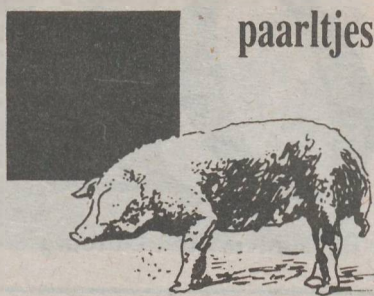
Open brief aan universiteitsraad

Het Medisch Vrouwenoverleg heeft haar nota "Vrouwenstudies Geneeskunde" aangeboden aan de U-raad. U was al in het bezit van het werkplan van de Vrouwenemancipatie-commissie (VEC). Zowel in het VEC-werkplan als in de nota "Vrouwenstudies Geneeskunde" wordt gevraagd een medewerkster vrouwenstudies aan de Medische Faculteit aan te stellen. Het VEC-plan vraagt meer, maar daar willen we nu even niet op ingaan. Het gaat nu om vrouwenstudies aan de Medische Faculteit! Want uit gesprekken die verschillende vrouwen uit het vrouwenennetwerk, de VEC en het Medisch Vrouwenoverleg (MVO) met U voeren, bleek dat U niet goed op de hoogte bent van wat vrouwenstudies precies inhoudt. Onze nota zal daar al een stuk duidelijkheid aan geven, maar om allerlei onduidelijkheden eens op te helderen besloten wij ook tot het organiseren van een aktievergadering.

Deze aktievergadering was met name voor U, en ook voor de hele universitaire gemeenschap, bedoeld. In deze aktievergadering zouden wij de nota toelichten en zou er nog eens duidelijk uitgelegd worden wat vrouwenstudies inhoudt, er zouden suggesties onzerzijds over de plaats en mogelijke financiering van vrouwenstudies gedaan worden, er zou van gedachten gewisseld kunnen worden tussen U en ons over deze zaken... MAAR, wat gebeurt er? Ondanks de verstuurd uitnodigingen laat U zich NIET zien, noch horen. U komt gewoon niet!! Hoe kunt U donderdag 18 december in de U-raadsvergadering een weloverwogen beslissing nemen over het VEC-werkplan, als U niet duidelijk voor ogen staat wat vrouwenstudies inhoudt?! Wij zijn zeer verontwaardigd over de manier waarop U onze bijeenkomst zo massaal genegeerd hebt.

Hoogachtend, namens het Medisch Vrouwenoverleg
Corlies Lourens
Agaath Been

Wim Huberts/UP

paartjes

Mijn dochter heeft een wedstrijdscrossfiets (ter waarde van f 580,00) gewonnen. Ze wil liever iets anders hebben en verkoopt de volledig ongebruikte fiets voor f 450,00. Tel. 252485.

LIMBURG/
AMSTERDAM f 15,00. (ook te rug; ook Utrecht) Bel: 020-259851.

Werkgroep Stoplicht (NSEM) wil opkomen voor studentenbelangen op gemeentelijk niveau, zoals bijvoorbeeld t.b.v. een officiële liftplaats, betere studentenhuysvesting, goedkopere eetgelegenheden e.d. Hiervoor hebben we nog een aantal actieve mensen nodig. Interesse? Bel Conny: 254464.

Te koop: Philips pick-up -cassete-deck- radio-Hifi-combinatie en 2 boxen 10 watt, 10 maanden oud. f 250,00. Tel. 043-614946.

Sony walkman, WM-F9, FM/AM Stereo cassette-speler, f 90,00 (1= jaar oud!). Leerboek maag-, darm- en leverziekten van Tytgat e.a. f 100,00 (nieuw!) Moulinex Grill f 25,00. Tel. 043-616859.

VW Passat (CL) Stationcar te koop, bouwjaar (einde) 1982, km stand 7600, met trekhaak en radio. Tel. 882310 of 610091.

Enthousiaste DJ gevraagd op 15 januari. Voor nieuwjaarsborrel van Agorie in de Big-Fun van 15.30-17.30 uur. Apparatuur is aanwezig. Informatie: 043-252495.

Gestolen in Hoofdgebouw: Mijn zwarte canvas tasje. Inhoud: paspoort, sleutelbos, agenda, cheques en portemonnaie. Graag terug te bezorgen bij Y. v.d. Broek. tst. 249.

Wie gaat er (bina) wekelijks naar Amsterdam of Utrecht? (Maakt niet uit hoe). Bel even!! Tel. 020-259851.

Te koop in Heugem, Termileslaan: Woonhuis met aparte berging, 3 slaapkamers en mansardekamer via vaste trap te bereiken. Tuin op het zuiden. Vraagprijs: f 139.000,-. Inlichtingen: 043-612690.

Door co-schappen elders: januari, februari, maart '87, woonruimte beschikbaar (Ravelijn). Prijs f 150,00. Tel. 043-436405.

Te koop: Peugeot 304 SLS 1978. APK juni '87. Schuifdak en trekhaak. Km. stand: 52.000. Prijs: 2250,00. Tel. 043-610280.

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 251978

Te koop: Renault 4. Bouwjaar 1980. Km. stand: 130.000. Met trekhaak. Vraagprijs: f 3250,00. Inl. Peter v.d. Hoven. tst. 415:04408-3080.

Bij deze willen we iedereen bedanken voor zijn/haar belangstelling tijdens onze info-dag in het Trefcentrum. het is de bedoeling om vaker zo'n dag te organiseren, maar daar horen jullie te zijner tijd meer van. Mensen die informatie over NSEM willen, kunnen bellen naar één van de bestuursleden (zie NSEM-bord, tegenover de mensa). Groetjes NSEM

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt wekelijks

Redactieadres
Tongersestraat 53, kamer 316,
Postbus 616, 6200 MD
Maastricht. Telefoon:
043-888468. (doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter)
Kees Schröder (penningmeester)
Hans Lensing (secretaris)
Erik de Graaff
Ton Hamelers
(redactieafgevaardigde)
Geertjan Tangelder
Joan Muysken

Redactie
Jacques Herraets
Wammes Bos
Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers
Marc Bonten
Walter van Bree
Bart Brouwers
Andre Cremer
Lucia Geurts
Judith Habets
Ton Hamelers
Evelyne de Leeuw
Jan Mokkenstorm
Jannie Ritico

Redactie-assistente
Liesbeth van Hoef

Foto's
Franco Gori
Fotopersburo Widdershoven
Fotopersburo Mellaart

Tekeningen
John Prop
Raph de Haas

Druk
Limburgs Dagblad Heerlen

Advertenties
Advertenties (behalve Paartjes):
Yvonne Stevens, tel. 043-624938,
werkdagen bereikbaar na 18.00
uur, vrijdag de hele dag. Tarieven
op aanvraag.

Paartjes
Paartjes opgeven bij de redactie.
Voor medewerkers en studenten
gratis. Anderen f 7,50.

Mededelingen
Mededelingen voor de
mededelingenpagina's doorgeven
aan Frank Speet, Dienst
Voorlichting, tst 319.

Abonnement
Leden van de universitaire
gemeenschap ontvangen het blad
gratis. Afgestudeerden en andere
belangstellenden kunnen zich
abonneren voor f 25,00 per jaar.

Universitaire Pers
Observant maakt deel uit van het
landelijk samenwerkingsverband
Universitaire Pers, samen met Ad
Valvas (Vrije Universiteit), Delta
(Delft), Unifers (Tilburg), Cursor
(Eindhoven), Universiteitsblad
Twente, KU-nieuws (Nijmegen),
Universiteitsblad Utrecht,
Universiteitskrant Groningen en
het Wagenings Universiteitsblad

UP-korrespondent: Bert Bakker,
Esther Hageman.

Onderzoeksinstituut voor Technologie en Innovatie

CHRISTOPHER FREEMAN GAAT NIEUW INSTITUUT LEIDEN

De economische faculteit is van zins om op korte termijn een "Technologisch Onderzoekscentrum" onder de naam MERIT op te richten. Onderzoekseerder van het centrum wordt de vermaarde Britse econoom Christopher Freeman. Het ministerie van O&W heeft al aangegeven op welke fondsen een beroep kan worden gedaan voor de financiering. In totaal gaat het om 7,5 miljoen gulden voor vijf jaar. In september 1987 wil men al beginnen met een tweede fase opleiding.

De faculteit zal zes wetenschappelijke personeelsplaatsen leveren uit het voorwaardelijk gefinancierde onderzoeksprogramma "Technologische ontwikkeling en innovatie", dat per 1 januari 1987 van start zal gaan. Drijvende kracht achter zowel dit project als het nieuwe onderzoekscentrum is prof. dr. Luc Soete, een 36-jarige Belgische econoom die sinds 1 augustus 1986 hoogleraar internationale economische betrekkingen aan de RL is. Voor die tijd was Soete als onderzoeker verbonden aan de Science Policy Research Unit van de universiteit van Sussex, waar prof. Freeman vanaf de oprichting in 1966 directeur was. Onlangs heeft Freeman (65) zich uit die functie teruggetrokken, en Soete heeft hem nu bereid gevonden zich voor een halve dagtaak te binden aan het MERIT: Maastricht Economic Research-institute on Innovation and Technology.

Achterstand

De economische faculteit in Maastricht heeft van meet af aan specifieke aandachtsgebieden geformuleerd waarop onderzoek en onderwijs zich zouden moeten richten. Arbeidsmarkt en -organisatie is daar een van, een thema waar vooral de eerste decaan prof. Albeda zich sterk voor maakte. De tweede is technologische ontwikkeling en innovatie, de derde betreft het overheidsgedrag en de publieke sector. Dit laatste thema wordt tot op heden relatief verwaarloosd, terwijl 'technologie en innovatie' in het brandpunt van de facultaire belangstelling staat. Zo organiseerde de faculteit half oktober een congres over dit onderwerp waarbij men minister De Koning en vicevoorzitter Johan Stekelenburg van de FNV liet opdraven. Allerwegen werd toen beklemtoond dat er in Nederland eigenlijk een achterstand in de research op dit terrein bestaat die snel moet worden weggevoerd.

Uitgangspunt bij deze benadering is de gedachte dat technologische verandering, en ook de spreiding daarvan, niet als externe factor in de economische theorieën en modellen moet worden ingebracht. Technologie is een 'endogene' factor in de economie, een integrerend onderdeel van het economisch proces zelf, en dient dus als zodanig door de economen behandeld te worden. Dat echter gebeurt tot nu toe te weinig. De plannen voor MERIT beogen om op korte termijn dit gat in de markt te vullen. Zelfs wil men pogen om het instituut tot een landelijk zwaartepunt te maken. Na verloop van tijd zou MERIT ook in-

Professor Christopher Freeman (foto ABC)

ternationaal zo veel naam gemaakt moeten hebben dat het kan uitgroeien tot een centre of excellence naar het model van de Britse Science Policy Research Unit (SPRU).

Vernieuwingsfonds

Soete wil ook het financieringssysteem van zijn voorbeeld overnemen: in Sussex worden via directe overheidssteun slechts zes permanente personeelsplaatsen betaald. In totaal werken er echter zo'n 50 medewerkers, terwijl bovendien tal van gastdocenten en -onderzoekers periodiek op de begroting drukken. Die wordt dan ook hoofdzakelijk gevoed uit onderzoekscontracten met internationale instellingen, het bedrijfsleven en onderzoeksfondations.

De economische faculteit van de RL is van plan zes WP-formatieplaatsen te leveren. Daarnaast verwacht men op termijn acht plaatsen

waarmee speciale contingenten AIO-plaatsen worden gefinancierd, zodat een concentratie van AIO's bij het centrum plaats kan vinden. Alles bij elkaar gaat het dan om 1,5 miljoen per jaar, waarvan twee ton ten behoeve van de onderzoekseerder Freeman. Die zal voor de rest van dit 'additionele' budget twee universitaire hoofddocenten, twee gewone docenten, vier AIO's en vier nwp-ers naast zich krijgen.

Tweede fase

Over de band met het bedrijfsleven bestond, en bestaat nog steeds, enige onduidelijkheid. Vooral grote ondernemingen zijn benaderd: DSM, Philips, Shell. Persoonlijke contacten met topmanagers van deze bedrijven hebben al wel geleid tot positieve intentieverklaringen, waarvan men verwacht dat ze voor half januari 1987 schriftelijk zullen worden bevestigd. Het ministerie wil inzicht in de mate van 'commitment' van deze bedrijven omdat ze een rol spelen bij de financiering van de post-doctorale opleidingsactiviteiten.

Voorlopig neemt men aan dat het bedrijfsleven wel geïnteresseerd is in de opleidingsfaciliteiten die MERIT gaat bieden en die uiteindelijk ook zelfbedruipend moeten worden. Deze liggen zowel in de sfeer van postdoctorale cursussen als van een eenjarige tweede fase opleiding: "Technologie en Innovatie Management". Evenals bij andere initiatieven binnen de economische faculteit, zoals die voor een afstudeervariant Internationaal management, worden de pijlen hier op particuliere en openbare sector tegelijk gericht. Er zal een bedrijfskundige (Innovation Management) en een bestuurskundige variant (Technology Policy) worden aangeboden. Ofschon vooral bedoeld voor economen mogen ook andere afgestudeerden deelnemen. De voertaal zal Engels zijn. Voor een cursusgeld van f 10.000 moet men straks na een jaar de weg weten te vinden in de wereld van het Research and Developmentbeleid, de innovatie en de wetenschaps- en technologiepolitiek.

Het is deze opleiding die feitelijk het spits moet afbijten van het hele MERIT-project. Soete wil al in september volgend jaar de eerste studenten verwelkomen.

UNU

In 't Veld heeft behalve over de bijdragen uit de particuliere sector nog meer kritische opmerkingen over het project gemaakt. Zo achtte hij het onverstandig om het instituut los van de universiteit te ontwikkelen. Die mening werd door de faculteit gedeeld; het was meer het provinciale bestuur dat op een dergelijke losse constructie zou hebben aangedrongen. Bij de voorbereidingen is tot nu toe regelmatig een hoge ambtenaar van de provincie betrokken geweest, terwijl ook gouverneur Kremers zijn gewicht in de schaal heeft gelegd bij de contacten met het bedrijfsleven.

Zoals bekend is er de provincie veel aan gelegen prestigieuze instituten naar Limburg te trekken. Een daarvan was een instituut van de United Nations University (UNU) in Tokyo, het WIDER, dat door een opeenstapeling van misverstanden en politieke taxatiefouten uiteindelijk 'niet in Maastricht maar in Helsinki belandde, alwaar volgens Maastrichtse zegslieden de onderzoekers ongetwijfeld in de kou zullen verkommeren. Momenteel is de hoop gevestigd op de komst van een ander instituut van de UNU, waarvoor reeds in samenwerking met de RL een haalbaarheidsonderzoek is gepleegd dat vermoedelijk begin volgend jaar zal zijn afgerond. Dit instituut zou zich gaan richten op nieuwe technologie en haar betekenis voor werkgelegenheid en pro-

ductiegroei, vooral in de Derde Wereld. De inhoudelijke band met het door de economen gewenste instituut MERIT is duidelijk; over een eventuele organisatorische band tussen de twee is nog geen uitsluitsel te verkrijgen.

Volgens Soete is de komst van de twee instituten niet aan elkaar gekoppeld; over elk van de initiatieven zal onafhankelijk worden beslist. Het UNU-instituut zal naar verwachting echter meer kans maken als MERIT wordt gerealiseerd. Voor de financiering van het UNU-instituut zal de minister van Ontwikkelingssamenwerking worden aangesproken, die ook het haalbaarheidsonderzoek al betaald heeft.

Temperament

Haast, dat kenmerkt de onderneming tot nu toe. Begin november een bespreking met minister Deetman, tien dagen later een lijvige notitie van Luc Soete die al besproken wordt met Deetmans onderkoning In 't Veld. Weer twee weken later zijn er contacten geweest met het bedrijfsleven en wordt een financieringsmodel besproken. De stukken worden vervolgens bij de facultaire bestuursorganen gedeponneerd (aanstaande dinsdag bij de faculteitsraad economie), en als de planning klopt zullen de stations van College van Bestuur en Universiteitsraad in februari gepasseerd zijn. Het laatste woord is dan aan de minister. Helemaal moeiteloos zal overigens op dat niveau de besluitvorming niet gaan, omdat het technologiebeleid sinds enige jaren aan O&W onttrokken is en door het ministerie van Economische Zaken wordt behartigd. Van de kant van EZ wordt dus enig gesputter verwacht.

Soete verklaart de snelheid van opereren uit zijn eigen temperament; hij werkt altijd zo. Daarnaast bestaat natuurlijk de vrees dat de nooit aflatende bezuinigingsdreiging roet in het eten zal gooien

Boete

Er leek aan de kant van de initiatiefnemers een lichte nervositeit te heersen over een mogelijk voortijdig uitlekken van de komst van Christopher Freeman naar Maastricht. Andere economische faculteiten, zoals de moloch in Rotterdam, zouden er wel eens lucht van kunnen krijgen en hem met meer geld en meer faciliteiten voor de neus van de Limburgse dwergen weggapen. Inmiddels is die angst verdwenen, omdat Freeman duidelijk heeft toegezegd te zullen komen als het instituut wordt opgericht. Toch knaagde ook bij In 't Veld enige onzekerheid over de waarde die aan dit soort toegevingen van toponderzoekers gehecht moet worden. Hij stelde zelfs voor om zowel Freeman als Soete een verklaring te laten ondertekenen dat zij op straffe van een boete pas na vijf jaar het instituut zouden mogen verlaten. Soete vond het verzoek ongebruikelijk maar heeft weinig bezwaar. Hij achtte het evenwel genant een man als Freeman een dergelijke vraag voor te leggen. Volgens de Britse academische tradities zou het woord van een gentleman voldoende garantie bieden.

Freemans staat van dienst stelt hem ook in de gelegenheid zijn werkzaamheden van te voren duidelijk af te bakenen. Een van de redenen waarom hij geen directeur van het instituut wil worden, is dat hij geen zin meer heeft in de vervelende klusjes die aan het beheer vastzitten. Hij zal zich volledig op onderzoek concentreren. Prof. Soete is daar niet rouwig om: "Dat is precies waarom ik hem hier wil hebben", zo verklaarde hij.

Wammes Bos

bladeren

Samengesteld door Bart Brouwers

Krimp

Werden de professoren in de jaren zestig vooral door vergaderende studenten bedreigd, nu hebben ze op de eerste plaats te vrezen voor de dicterende Directeur Generaal van het ministerie. Het nieuwe Zoetermeerse dictaat van streefformaties, herstructurering, concentratie, krimp en groei heeft voor de hele universitaire gemeenschap grote gevolgen. Door de vergaande bezuinigingen van het ministerie is een aan-

zienlijk deel van de inspraakmogelijkheden verloren gegaan. Oude raden en commissies spartelen nu met de pootjes in de lucht. Voor de hoogleraren is het werk er ook niet aangenamer op geworden. Zij besteden tegenwoordig meer tijd aan invul- en organisatiewerkzaamheden dan aan onderwijs en onderzoek. Met name dat laatste is vele hoogleraren een doorn in het oog, want juist vanwege het onderzoek hebben ze gekozen voor een baan als wetenschapper in plaats van in het vaak beter betalende bedrijfsleven. (NRC Handelsblad)

Sjeng

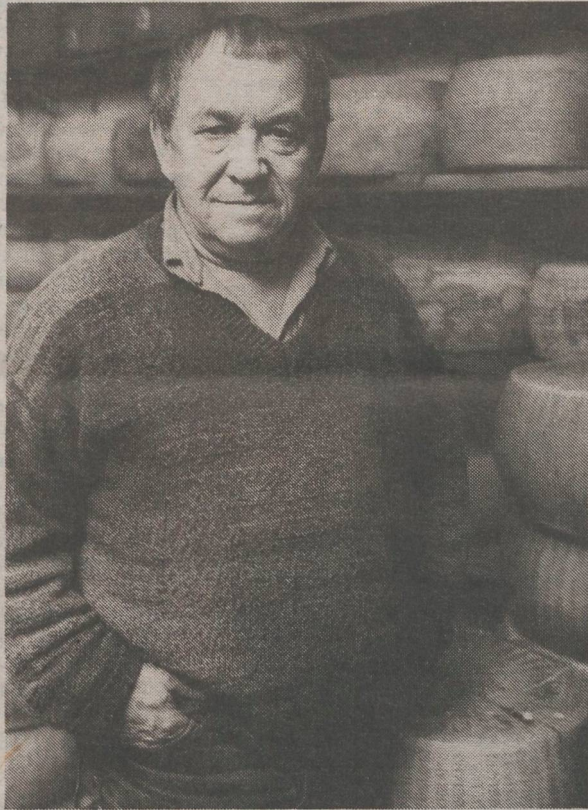
Eindelijk hebben we onze Sjeng weer voor onszelf alleen. Na 35 jaar heeft Sjeng Kremers afscheid genomen van de Katholieke Universiteit Nijmegen. Ter gelegenheid van dat afscheid (als voorzitter van het KUN-stichtingsbestuur) ontving Kremers uit handen van kardinaal Simonis de pauselijke onderscheiding van Commandeur in de Piusorde. In een afscheidsinterview heeft Kremers niet veel goede woorden over voor de Nijmeegse universiteitsraad, die enkele malen met het

De Pasta Markt

Tegelijk met duizenden van zijn landgenoten verhuisde Osvaldo Felicetti in 1951 van het Italiaanse Umbria naar Belgisch Limburg. Twintig jaar oud, zonder familie, zonder geld maar met de zekerheid dat de Belgische mijnen hem een betere boterham konden leveren dan het kaalgevochten Italië. Tegenwoordig hoeft hij zelfs niet meer de deur uit voor een goed belegde snee brood en onder de grond komt hij al helemaal niet meer, tenzij om een kijkje te nemen in zijn immense voorraadkelders. Het zwarte goud heeft plaats mogen maken voor de rijkdommen verkregen uit de 'Felicetti Markt', een winkel vol Italiaanse specialiteiten.

De indruk van een specialiteitenzaakje geeft de winkel je echter niet; het woord supermarkt lijkt meer op zijn plaats voor de loods met haar 4000 vierkante meters aan grondoppervlak, die zo'n tien jaar geleden in Opgrimbie uit de grond werd gestampt. Opdrachtgever was Osvaldo Felicetti, die als mijnwerker al in zijn vrije uurtjes de deuren langs ging om zijn spullen verkocht te krijgen. "Ook toen al waren dat Italiaanse specialiteiten, die ik zelf uit Italië liet halen. Toen ik genoeg geld had gespaard, heb ik hier die supermarkt laten bouwen. Aan de andere kant van Maasmechelen staat er trouwens nog een: daar zit mijn zoon nu in." Voor de bevoorrading van de twee winkels rijden er elke week enkele vrachtwagens op en neer naar Italië. Felicetti zelf gaat er nog iedere maand naar toe, om de specialiteiten zelf uit te zoeken. 's Zomers in zijn Ferrari, 's winters in de Mercedes. Klanten met speciale wensen hoeven vrijwel nooit teleurgesteld te worden.

Maar de lange gangen van de Felicetti Markt zijn dan ook tot de nok toe volgestouwd. Een rij volledig gevuld met allerlei soorten pasta's (macaroni's en spaghetti's in de meest vreemde verminderingen), een gang met alleen maar kruiden en eentje met alle mogelijke Italiaanse wijnen en likeurtjes. Daarnaast de overige 'specialiteiten', van verse of ingeblikte zeevruchten tot toiletverfrissers en doe-het-zelf pastamachientjes. Met trots vertelt Osvaldo ook over zijn zelfgemaakte pasta's, die lekkerder zijn dan de beroemde uit Luik "omdat er meer eieren inzitten". Onder en naast de winkel zijn de magazijnen, voornamelijk gevuld met wijn. "Ik heb altijd 15.000 dozen wijn op voorraad, in ongeveer 200 verschillende soorten, uit alle streken van Italië."

Osvaldo Felicetti tussen de parmezaanse kazen in het magazijn (foto Franco Gori)

De belangrijkste klanten van Felicetti vormen zijn landgenoten in den vreemde, die net als hij na een vakantie in Italië op de terugreis niet meer konden zitten vanwege alle meegebrachte etenswaren. "De helft van mijn klanten is Italiaan, dertig procent komt uit Nederland en ongeveer twintig procent uit België. Veel restauranthouders natuurlijk, maar ook gewone families. De Belgen die hier komen doen er hun dagelijkse boodschappen en zoeken vooral zo goedkoop mogelijke artikelen. De Nederlanders niet, die komen vooral voor de echte specialités. Een Italiaan ook, dat is een echte levensgenieter en dat merk je pas goed als je bij ze aan tafel zit. Altijd wijn erbij bijvoorbeeld, al is dat dan geen dure. Nederlanders, die kopen wel dure wijnen, Italianen vooral véél."

Terwijl Osvaldo Felicetti het bedrijf zakelijk runt, zwaait zijn dochter in de winkel de scepter. Zij houdt daar alle voorraden bij, zorgt voor het wel en wee van de zeven personeelsleden en houdt de inkomsten in de gaten. Ook de rest van de familie, waaronder Osvaldo's 85-jarige moeder, heeft een belangrijk aandeel in de Felicetti Markt. En van heimwee schijnt niemand last te hebben. Na 35 jaar wonen en werken in België (maar nog steeds in het bezit van de Italiaanse nationaliteit) heeft Osvaldo Felicetti, net als zijn later gekomen familieleden, geen enkele behoefte meer om naar zijn geboorteland terug te keren. "Voor mijn werk of voor een korte vakantie wel, maar om er te gaan wonen nooit meer. Hier heb ik nu mijn vrienden en heel mijn familie woont bij me; in Italië ken ik niemand meer. Ik houd ook niet meer bij wat er allemaal in dat land gebeurt, ik ben er een complete vreemdeling."

Bart Brouwers

bericht uit Maastricht

Door het beruchte Italiaanse wijnschandaal kelderde de verkoop bij Felicetti tot het nulpunt. "Nu is het weer tot ongeveer negentig procent teruggekomen, maar dat is maar heel langzaam gegaan. Toch hoefde niemand bang te zijn om hier wijn te kopen, want ik heb direct een specialist laten komen, die alle wijnen heeft geanalyseerd en gecontroleerd. En alles bleek in orde." Omdat voor een Felicetti het Italiaans nog steeds de voertaal is, verloopt het gesprek met Osvaldo maar moeizaam. Temeer daar voortdurend mensen in en uit lopen; familieleden voor advies of zomaar een praatje, een vertegenwoordiger in koffieapparaten voor zijn nieuwste modellen en een landgenoot met het verzoek om een lening van 25.000 gulden. Osvaldo Felicetti, 'een echte geboren commerciant' volgens de vertegenwoordiger, hoeft de mensen niet meer op te zoeken om zijn produkten te slijten, de klanten komen in drommen naar zijn supermarkt toe.

stichtingsbestuur in de clinch is geraakt. "Het bestuurlijk vermogen van de raad is onvoldoende. De universiteitsraad is een hoog bestuursorgaan dat aan vertrouwen heeft ingeboet, door iedere keer een veel te grote broek aan te trekken, die de raad vervolgens steevast op de voeten is gevallen. Dat is geen gezicht." Hoewel Kremers er eind jaren zestig met zijn 'Groene Boekje' in slaagde de drang tot meebeslissen te kanaliseren (zijn ideeën stonden zelfs model voor de latere wetgeving), is zijn democratisch imago nu bij velen danig verbleekt. (KUnieuws)

Servaas

Nog maar nauwelijks zijn we een beetje bekomen van de middeleeuwse intriges die Umberto Eco ons liet meebelevan via de Naam van de Roos, of we worden alweer opgeschrikt door een nieuwe thriller. En dit keer niet ver van ons bed, maar met Maastricht in de hoofdrol. De stad en zijn Servatiuslegende blijken in de negende eeuw door Karel de Grote gebruikt te zijn in een politiek machtsspel tegen Paus Leo III. Karel wilde van zijn rijkszetel Aken een geestelijk centrum maken dat de concurrentie met Rome en zelfs Jeruzalem aankon. Er was alleen één probleem: Aken had, in tegenstelling tot Rome (Sint Pieter) en Jeruzalem (het heilige graf), geen gepatenteerde heilige binnen de stadsmuren liggen. Maastricht wel en die stad lag gelukkig in Karels kroonland op korte afstand van de Akenpalts. Een belangrijke propagandistische rol in het machtsspel tussen keizer en paus vormde een zilveren, in Karels werkplaatsen gesmede sleutel. De sleutel stond algemeen bekend als symbool voor de geestelijke macht en werd kort na de fabricage naar het graf van servaas overgebracht, alsof het daar al eeuwen had gelegen. Wat precies het resultaat was van Karels gekonkel met Maastricht is nog onduidelijk. De sleutel ligt trouwens nog steeds in de schatkamer van de Servaasbasiliek. (KUnieuws)

Schroot

De reeds gesloten Utrechtse faculteit Tandheelkunde heeft een hoop apparatuur over. Het idee was ontstaan zoveel mogelijk van die spullen te schenken aan derde wereld landen, maar deskundigen hebben nu bepaald dat het zaakje eerder rijp is voor de schroot hoop en dat minister Bukman (ontwikkelingssamenwerking) een stokje moet steken voor de transactie. Het was aanvankelijk de bedoeling de universiteit van Dar-es-Salaam met het Utrechtse afval te verblijden, maar van die kant is al laten weten dat de sloop waarschijnlijk een betere bestemming is. In Nijmegen, waar soortgelijke apparatuur in gebruik was, was men ook al tot de conclusie gekomen dat er niets meer mee gedaan kon worden. Revisie van het materiaal is te duur, reserveonderdelen zijn nauwelijks meer te krijgen en de fabrikant leidt geen monteurs meer op voor het onderhoud. Vooral in ontwikkelingslanden levert dat natuurlijk de nodige problemen op. Voor Utrecht blijft de liefdadigheid echter voorop staan en men heeft dan ook al een nieuwe afnemer gevonden voor het overbodige afval: drie universiteiten in Indonesië. Kosten voor transport alleen al bedragen zeven ton. (U-blad)

China

Van de ruim een miljard Chinezen hebben er slechts zes miljoen een

voltooide universitaire of hogere beroepsopleiding. De regering doet er alles aan om dat beeld enigszins te wijzigen, maar slaagt daar slechts ten dele in. Daarvoor zijn verschillende redenen aan te wijzen, waarvan een van de belangrijkste het gebrek aan geschikte leraren is. Leraren verdienen weinig en genieten evenmin veel aanzien. Het schoolstelsel is niet in heel China gelijk, hetgeen grote kwaliteitsverschillen oplevert. Verder kunnen velen de zeer geringe verplichte bijdrage voor het onderwijs niet betalen. Veel jongeren verlaten de school om, daartoe aangezet door hun ouders, een baantje te zoeken. Zelfs met meer middelen en betere leraren geloven Chinese deskundigen er niet in dat de huidige situatie snel zal veranderen. Pas in de volgende eeuw kan er misschien een echt modern onderwijssysteem ontstaan zijn. (Time)

Aca-Rent

Op kosten van het Gewestelijk Arbeidsbureau in Rotterdam mogen kleine en middelgrote bedrijven werkloze academici in huis halen. Men hoopt dat de afgestudeerden er een vaste baan aan over zullen houden. De bedrijven die in aanmerking komen mogen maximaal 500 werknemers hebben; de werkloze is voor ten hoogste een jaar in dienst. De 'geleende' wetenschappers worden vooral ingezet bij 'vernieuwingprojecten', zaken die bij kleinere bedrijven vaak blijven liggen wegens gebrek aan geld of tijd. Het GAB verwacht het eerste jaar tussen de tien en twintig afgestudeerden te kunnen plaatsen. (Mare)

Studieduur

Het aantal aanvragen voor verlenging van de inschrijvingsduur aan de Rijksuniversiteit Utrecht is vorig jaar met bijna vijftig procent toegenomen. Van de 1254 aanvragen werden er 1220 gehonoreerd. Met name mensen die van studie zijn veranderd kregen een verlenging van de studieduur met een jaar. Overmacht als gevolg van ziekte was een goede tweede op de lijst met aanvragen, terwijl persoonlijke omstandigheden zoals werkstudenten en bestuurslidmaatschappen ook veel vaker een extra jaartje opleverden. Opvallend was verder dat het aantal toekenningen wegens zwangerschap ruim verdubbelde tot 27 in het studiejaar '85-'86. (U-blad)

Alcohol

Aan de Universiteit van Amsterdam wordt te veel en te diep in het glaasje gekeken. De bedrijfsgezondheidsdienst van die instelling heeft er nu op aangedrongen dat er een alcoholbeleid wordt opgesteld om zo drankproblemen op de werkplek te kunnen aanpakken. Men denkt daarbij aan de benoeming van vertrouwenspersonen voor alcoholproblemen, maar ook het instellen van een leverfunctietest voor nieuw aan te stellen universitair personeel. Volgens cijfers van het ministerie van Sociale Zaken worden van de duizend ambtenaren die in de WAO terecht komen er 31 arbeidsongeschikt als gevolg van alcoholproblemen. Ambtenaren worden in dat opzicht slechts geëvenaard door werknemers in de horeca en in de koopvaardij. (Folia)

Gezondheid van Limburgers in kaart gebracht

WIE SJOEN - EN ONGEZOND - ONS LIMBURG IS

Het leven van Limburgse mannen en vrouwen duurt ongeveer 1 jaar korter dan dat van de gemiddelde Nederlandse man en vrouw. In de Oostelijke mijnstreek is dat zelfs 2 jaar. Het sterftecijfer is in iedere Limburgse regio hoger dan het sterftecijfer in Nederland. Dit moet vooral op conto worden geschreven van het grote aantal hart- en vaatziekten in deze provincie.

Dit ongezonde beeld wordt opgeroepen in het 'Gezondheidsvadecum Limburg', samengesteld door medewerkers van het Medisch en Maatschappelijk Informatiecentrum (MEMIC, een dienst van de RL), de capaciteitsgroep epidemiologie/gezondheidsonderzoek van de RL en de gezondheidsdiensten in Limburg. Een praktijkvoorbeeld van de zo geprezen samenwerking tussen RL en regio. Afgelopen woensdag werd het resultaat van ruim twee jaar verzamelde gegevens gepresenteerd: Het eerste regionaal gedifferentieerde statistisch overzicht inzake de gezondheidstoestand van de bevolking.

"Een pioniersproject", zo noemen de samenstellers van het Gezondheidsvadecum Limburg hun statistisch wonderkind met recht. Het is een compilatie van de meest uiteenlopende gegevens over wel en wee van de Limburger. Een handboek voor puzzelaars die tussen de vele tabellen, grafieken en kaarten harde cijfers aantreffen over geboorte, sterfte en doodsoorzaken, over probleemdrinken en het gebruik van drugs of bijvoorbeeld over verkeersongevallen en andere aangrijpende gebeurtenissen. De samenstellers hebben uitsluitend gebruik gemaakt van reeds bestaand statistisch materiaal, dat nu voor het eerst zo uitputtend bij elkaar is gebracht. Er is ook minder zwaarwichtige informatie in het vadecum terecht gekomen. Zo blijkt de Limburgse dienstplichtige soldaat vaker een bril dragen dan zijn kameraden in den lande en wordt hij minder vaak afgekeurd voor militaire dienst. Volksdansen is nogal populair in Noord-Limburg en datzelfde geldt voor zwemmen in Midden-Limburg. En Limburgse vrouwen drinken meer bier dan elders. "Het is leuk om te laten zien wat er in Nederland zoal geregistreerd wordt", aldus Charles Limonard, een van de vijf samenstellers en hoofd van het MEMIC.

Coördinatie

Projectleider Pascal Bisscheroux is arts epidemioloog bij de gezondheidsdienst Westelijke Mijnstreek. Hij meent dat het vadecum in een grote behoefte voorziet. Er is wel veel vraag naar regionale gegevens, maar een goede coördinatie ontbreekt: "Vaak zetten mensen op regionaal nivo wat zaken bij elkaar en verliezen ze het overzicht van het geheel. Je moet vermijden dat de gezondheidsdiensten allemaal eigen overzichten gaan maken." Om tot een betere bundeling van krachten te komen en de nodige deskundigheid met betrekking tot automatisering in huis te halen is contact gezocht met de RL. Ook bij het MEMIC bleek al enige tijd het idee te leven om 'iets' met regionale cijfers te doen. De gezamenlijke inspanning heeft geresulteerd in het eerste boekwerk in Nederland, waarin gegevens over de gezondheid van de bevolking zijn gespecificeerd naar regio en afgezet tegen de landelijke cijfers.

Gloednieuw is ook de wijze waarop het gros van het cijfermateriaal wordt gepresenteerd: in grafieken gespecificeerd naar leeftijdsgroep. Er kan zo eenvoudig worden vastgesteld of het voorkomen van bepaalde ziektes verband houdt met de leeftijdsopbouw van de bevolking in een regio. Ook kan deze opzet basis zijn voor onderzoek naar leeftijdsspecifieke risico's.

Hart- en vaatziekten

Vele instanties -waaronder het ministerie van defensie, de CAD's in Limburg, verschillende projectgroepen binnen de RL en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)- hebben hun medewerking verleend aan het vadecum middels het aanleveren van materiaal. Alleen voor wat betreft het geven van informatie over doodsoorzaken heeft het CBS zich oncoöperatief opgesteld. Bisscheroux: "Het CBS is een landelijke organisatie en vindt dat ze alleen voor de rijksoverheid hoeft te werken. Daarnaast denk ik

dat ze zelf met een dergelijk idee op de markt willen komen, in navolging van hun kankeratlas." Het verzamelen van materiaal ging gepaard met enorme vertragingen, door Bisscheroux de "administratieve latentieregistratie" genoemd. Toen het boek al van de persen rolde kwamen er nog dagelijks overzichten binnen. De meest 'actuele' gegevens die in het vadecum zijn verwerkt, zijn afkomstig uit 1984. Uit deze gegevens blijkt dat het met de gezondheidstoestand van de Limburger niet zo best is gesteld. Weliswaar komt diabetes minder vaak voor dan in de rest van het land, maar daartegenover staan bijvoorbeeld veel ziekenhuisopnames in verband met CARA (chronische luchtwegaandoeningen). Het meest in het oog springend is wel het aantal mensen met hart- en vaatziekten.

Bisscheroux: "Per jaar worden er 3500 mensen méér opgenomen met hart- en vaatziekten. Datzelfde geldt voor de sterfte. Jaarlijks sterven er in Limburg ongeveer 350

mensen méér aan een hartinfarct. Die gegevens zijn schrikbarend."

Speculaties

Ondanks deze keiharde cijfers willen de onderzoekers zich niet wagen aan interpretaties. Suggesties over de invloed van de Bourgondische levenswijze van de Limburger of van een vervuiler als DSM worden lacherig (die vraag is natuurlijk -ook door henzelf- al vaker gesteld) doch beslist van de hand gewezen. Zij hebben slechts materiaal willen aangedragen; het interpreteren laten ze aan anderen over.

Bisscheroux: "Het is een zuiver beschrijvend boek. De discussie over allerlei oorzaken staat los van de cijfers. Iedereen kijkt op een eigen manier naar het materiaal. De een denkt dat kanker een gevolg is van roken en drinken, de ander ziet het als een straf omdat hij niet meer naar de kerk gaat. Als Limburgse soldaten vaker worden goedgekeurd voor militaire dienst kan ik wel denken dat ze te stom zijn om onder dienst uit te komen. Maar dat blijven allemaal speculaties. Het is de taak van de wetenschap om uit te zoeken welke relaties er zijn. De cijfers moeten met de nodige reserve worden gezien, ook al omdat het gaat om een momentopname in één bepaald jaar, meestal 1984. Het is maar de vraag in hoeverre je daar

hart- en vaatziekten, gaat het om zo'n grote groep dat de cijfers wel vrij stabiel moeten zijn."

Kindersterfte

In het boek staat zoveel informatie bij elkaar dat er automatisch verbanden zullen worden gelegd tussen bepaalde gegevens. Zo zijn de Limburgers minder tevreden over hun gezondheid dan de gemiddelde Nederlander. De vervuiling van het milieu geven ze zelf aan als belangrijk maatschappelijk probleem. Directe hinder speelt hierbij een grote rol. DSM dringt zich weer op. Opvallend is ook het gegeven dat er in Limburg meer doodgeboortes zijn dan elders, meer overledenen in de eerste week, meer sterfte in het eerste jaar en meer zuigelingensterfte. Vooral de vrouwelijke boreling lijkt aan risico's onderhevig. In Limburg blijken er meer klinische kunstverlossingen (met name keizersnedes en tangverlossingen) plaats te vinden dan in de rest van Nederland. Wellicht zit hiertussen een verband. Limonard hoopt dat de presentatie van gegevens aanleiding zal zijn tot verdere studies: "Wij signaleren bepaalde opvallende gegevens en hopen juist dat onderzoekers of terzakekundigen verklaringen aandragen. Als dat gebeurt is er al veel bereikt."

Oostelijke mijnstreek

In het vadecum zijn niet alleen de Limburgse cijfers afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Er is ook onderscheid gemaakt naar regio's in Limburg zelf: Noord-Limburg, Midden-Limburg, Zuid-Limburg en de Oostelijke- en Westelijke mijnstreek. Met name in de Oostelijke mijnstreek, zo lijkt het, kun je maar beter niet wonen. Het alcohol- en drugsprobleem is hier nog groter dan het toch al hoge Limburgse cijfer. Dit geldt ook voor het aantal vrouwen die een operatie ondergaan. Het aantal mannen en vrouwen die behandeld worden voor neurose of schizofrenie is opvallend groot, evenals het aantal mensen met een ernstig handicap. Bisscheroux: "De Oostelijke mijnstreek wordt inderdaad vaak genoemd als het slechter gaat. Alles bij elkaar genomen springt dat gebied eruit." Over oorzaken kan er wederom alleen maar gespeculeerd worden. Belangrijker is volgens Bisscheroux het effect dat dergelijke informatie heeft op de organisatie van de gezondheidszorg: "Op basis van deze gegevens kun je stellen dat bepaalde situaties ongewenst zijn. Als hart- en vaatziekten in Nederland een epidemie is, dan is het dat zeker in Limburg. Hopelijk gaan de beleidsmakers hierover gaan nadenken."

Limonard: "De gezondheidszorg moet regionaal gestalte krijgen en aangepast worden aan de behoefte van de consument. Als hier veel mensen worden opgenomen met hart- en vaatziekten kan dat een indicatie zijn om daarvoor extra middelen uit te trekken. Wij hebben hiertoe een eerste aanzet gegeven. Je kunt zien wat er met het geld gebeurt en wat het oplevert, zogenaamde effectregistratie dus. Er zou een jaarlijks vervolg moeten komen op dit boek en ook de provincie zou daaraan financieel moeten bijdragen."

Voorlopig zijn er duizend exemplaren van het Gezondheidsvadecum Limburg gedrukt. Het zal vooral terecht komen bij studenten van de medische en algemene faculteit, bij onderzoekers en bij allerlei instanties in de gezondheidszorg. Charles Limonard hoopt dat het een echt naslagwerk wordt, dat altijd en overal voor het grijpen ligt: "Een inspiratiebron voor anderen, een steen die je in een vijver gooit."

Emely Nobis

Rode Draad II afgewezen

NOG GEEN NIEUW CURRICULUM VOOR MEDISCHE FACULTEIT

Het komend studiejaar zal het studieprogramma voor de Medische Faculteit nog bij het oude blijven. De nota Rode Draad II, waarin door de facultaire Onderwijscommissie voorstellen werden gedaan tot invoering van een nieuw curriculum per september 1987, is door capaciteitsgroepen, studenten en jaarcoördinatoren afgewezen. "Te vaag" en "te krappe planning" is de kritiek. De Onderwijscommissie zal nu, mede op basis van de binnengekomen opmerkingen, met een nieuw programmeringsvoorstel komen. Het nieuwe curriculum zal dan een jaar later, in september 1988, van start moeten gaan.

De discussie over het medisch studieprogramma is ruim een jaar geleden op gang gebracht. In mei 1985 verscheen de eerste nota Rode Draad. Daarin werden, ondermeer op basis van gesprekken met sleutelfiguren uit het Maastrichtse onderwijsveld, aanbevelingen gedaan voor de toekomst. Het belangrijkste uitgangspunt was, dat het thema "menselijke functies en stoornissen hierin" als een rode draad door het hele curriculum zou moeten lopen. Verder zou een meer evenwichtige

inhoudelijke en didactische opbouw van het eerste naar het vierde jaar moeten plaats vinden en zouden meer herhalingsmomenten moeten worden ingebouwd. Vooral het tweedejaars-programma diende drastisch gewijzigd te worden.

De nota was aanleiding voor een brede discussie onder studenten en medewerkers en resulteerde ten slotte in een schriftelijke rapportage van reacties, een enquête onder studenten en een nota Blauwe Spiraal.

Deze was geschreven door zes studenten, na een onderwijsweekend in november. Zij legden de nadruk op een spiraalsgewijze didactische opbouw, dat wil zeggen dat bepaalde onderwerpen meer keren in het curriculum terugkomen met een toenemend integratieniveau. In wezen vormde de Blauwe Spiraal een aanvulling op en - op sommige punten - een verdere uitwerking van Rode Draad I.

Doordrukken

Nu, een jaar later, lijkt de discussie nog niet veel verder gekomen te zijn. De Rode Draad II is alweer de weerslag van een discussie, namelijk die binnen de Onderwijscommissie naar aanleiding van alle voorgaande discussies en notities. De opstellers geven vier "rode draden" aan, waarlangs het studieprogramma opgebouwd zou moeten zijn. "Van laag naar hoog integratieniveau; van basale kennis naar patientgerichte problemen; van normaal functioneren naar de pathologie en een inhoudelijke, systematische curriculumopbouw."

Geen nieuwe visie dus, hooguit een geordende samenvatting van het voorafgaande. Een concrete programma-invulling wordt slechts summier aangegeven. Wel duidelijk is de voorgestelde tijdslijn: in december behandeling van de nota in de faculteitsraad, begin 1987 werking van nieuwe planningsgroepen, in maart behandeling van het uitgewerkte curriculum in de raad en na goedkeuring constructie van de eerstejaars-blokken. De nota is afgelopen weken in de faculteit besproken en heeft daar nogal wat onrust teweeg gebracht. Vooral de krappe tijdsplanning wekte bij veel mensen de indruk, dat de onderwijscommissie bezig was hun voorstel door te drukken. Jet Snellen, voorzitter van de Onderwijscommissie: "We wilden de zaak snel afronden, omdat we het gevoel hadden, dat men stond te trappelen om aan de slag te gaan. Dit heeft men als een coupe ervaren." Zij erkent, dat de nota niet verder komt dan de vier basis-

punten en een zeer globale curriculum-opzet.

Frisse aanpak

Juist dat laatste wekte weerstand op. Capaciteitsgroepen vinden zichzelf er onvoldoende in terug, studenten zijn bang dat een dergelijke vage handleiding zal leiden tot een willekeurige en versnipperde programmering, waarop geen controle mogelijk is. Jaarcoördinatoren zouden ook wat meer houvast willen hebben. Zij zijn bovendien boos over de aanbeveling, om met geheel nieuwe planningsgroepen aan de slag te gaan, omdat "een frisse, onbevangen aanpak wenselijk is", aldus de nota. Jet Snellen: "Blijkbaar kun je niet volstaan met een globale opzet. Wij hadden duidelijk in de begeleidende brief gezet, dat het ons nu in eerste instantie ging om die vier uitgangspunten. Als die door de faculteit konden worden onderschreven, zouden we op basis daarvan een curriculum gaan invullen en daarmee terugkomen. En wat die planningsgroepen betreft: de gedachte die erachter zit, is dat als je een nieuw blok wil maken met dezelfde thematiek als het oude, het belangrijk is, dat je er fris tegenaan

kijkt. Anders loop je het gevaar te blijven steken in wat bijschaven. Maar het is natuurlijk verspilling als je geen gebruik maakt van bestaande know-how. Hoe die planningsgroepen uiteindelijk moeten worden samengesteld moet ook nog verder uitgewerkt worden. Voordat we het curriculum gaan samenstellen, is in elk geval een intensieve training nodig: curriculum maken, hoe doen we dat? Er zijn betrekkelijk weinig mensen over, die destijds het curriculum hebben opgebouwd en er dus ervaring mee hebben."

Tot de kerstvakantie worden de laatste reacties op Rode Draad II verzameld. Daarna zal Jet Snellen alle opmerkingen op een rijtje zetten en op basis van alle geproduceerde verslagen, enquêtes en rapporten met een nieuw, concreet voorstel komen. "Ik ga zoeken naar een klankbord, voordat we de volgende ronde ingaan. We moeten natuurlijk wel oppassen voor superdemocratie. Daarom hebben we besloten er nu even een eenmanszaakje van te maken."

Lucia Geurts

UNIVERSITEIT EN CULTUUR

Wie, zoals ik van meet af aan met argusogen, zowel de oprichting als de voltooiing van de Maastrichtse universiteit heeft gevolgd, besefte plots dat hij een universiteit voor zich zag van jolige rondtrekkende reclamefolders, die zich zonder te weten afficheerden en inkleurden, ja zich assimileerden vooral met datgene wat mij het minst dierbaar was in Limburg: folklore in plaats van kunst.

Dit hoefde nog niet zwaarwegend, ernstig en dof te gaan kleuren op mijn gemoed, als er niet de trend overheen raasde van zich in het zweet fietsende, lopende, zwemmende, tennissende (etc.) menigten, waarbij de jonge, zich manager voelende wetenschappers vooropdraafden, fietsten (etc.).

Kortom naast folklore ook nog een gezondheidmakend parallelle weg: het joggen. Anders gezegd: onze Noorden Midden Nederlandse medewerkers van de zich snel vermenigvuldigende universiteit vermengden zich met de folklore (die zij eerst zo verafschuwden - assimilatie) en verdwaalden in hun zucht naar eeuwig leven in het nieuwe rationalisme van de fitness (je leeft langer: reken maar uit!).

Welnu, alle genoemde factoren leveren geen cultuur op, zeker geen kunst, omdat deze bestaat bij gratie van het onberekenbare, bij gratie van de dood, het verderf, de vergankelijkheid. Leef, god zij dank, in reactie op de eeuwige zekerheid van de folklore. Waar zoveel berekening en verzekering is grijpt de angst naar de keel van de "alma mater", omdat het broze en nutteloze van het kunstleven snijdt in het vlees van de probleemoplossers, het eeuwige recht wordt kromgepraat door de hulpeloze mens en de effectiviteit van het geld de vrek zijn eigen leven doet opvreten. Er is geen oplossing voor de dood die wij dagelijks in het leven laten snijden, en wij laten de tragedie als essentieel onderdeel van het leven en de kunst niet toegeven er geen universitaire vorm aan, d.w.z. ik bedoel dit besef: het stilstaan en verwonderd toeschouwer zijn van de onoplosbaarheid van conflicten en de onontkoombaarheid van uitwegloze situaties.

Het verstikkende klimaat van zucht naar verandering, ontwikkeling, vooruitgang, wordt niet opgelucht door de vlucht in folklore noch de lichaamsverlenging door jogging en technologie, maar door wezenlijke aandacht voor het onontkoombare te vinden in de alma mater van de cultuur nl. de kunsten en niet als oplossing van een probleem, maar als zicht op het eeuwige!

Jacques Giesen, Directeur Toneelacademie Maastricht

Deelname aan de essay-prijsvraag "Universiteit en Cultuur" is nog steeds mogelijk. De inzendingstermijn sluit op 15 januari 1987.

KAMER TEGEN COMMERCIEEL FOKBEDRIJF ONDERBANKEN

Minister Deetman is in conflict gekomen met de Tweede Kamer over de vestiging van een centraal fokbedrijf voor proefdieren in het Zuid-Limburgse plaatsje Onderbanken. Het commerciële Amerikaanse bedrijf HSD wil zich daar vestigen, zo bleek eerder dit jaar, nadat daarover geruime tijd was onderhandeld met TNO en de overheid. De vestiging moet de plaats innemen van het verliesgevende fokbedrijf van TNO in Zeist.

Tijdens een overleg met Deetman en staatssecretaris van volksgezondheid Dees deelde een overgrote meerderheid van de kamer de vrees dat de commerciële opzet van het nieuwe bedrijf, dat door verschillende departementen gesteund zal worden met zeker 12,5 miljoen gulden investeringssubsidie, een verdere afname van het aantal gebruikte proefdieren zal verhinderen. Vorig jaar werden bijna 1,2 miljoen dieren gebruikt, ruim 25% minder dan in 1978. Een derde deel daarvan was nodig voor het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten. Hoewel HSD zich allereerst op de Nederlandse markt moet richten, is ook export niet uitgesloten, waardoor het op terugdringing gerichte Nederlandse beleid over de grenzen weer ongedaan gemaakt wordt, mede dankzij de subsidie. Volgens Deetman zullen de beperkte opzet van het bedrijf en de eis van kostendekkendheid het proef-

diergebruik juist afremmen. Deetman verwacht dat de beoogde concentratie van de proefdierfokkerij er toe leidt dat het zelf fokken door universiteiten en de bestaande import van dieren verminderd worden. Hij zal dan ook geen geld meer beschikbaar stellen voor universiteiten, die in hun eigen fokkerij willen investeren.

Ontstemd toonde de Kamer zich vorige week ook over het ongedaan maken van een toezegging van voormalig staatssecretaris drs. J. van der Reijden. Deze beloofde de kamer medio vorig jaar een eind te zullen maken aan de verkoop van honden en katten aan de universiteiten door de particuliere handel. Ook voormalige huisdieren worden daarbij te koop aangeboden. Omdat Deetman voorlopig geen alternatief ziet voor deze, voor het onderzoek noodzakelijke leveranties, wil hij de handel vooralsnog niets in

de weg leggen. Een meerderheid van de Kamer hield ook hier de poot stijf. Aan de particuliere handel zou uiterlijk in 1989 een eind moeten worden gemaakt, zo menen PvdA, CDA en D66. Zij willen hierover binnenkort opnieuw een debat in de Tweede Kamer. Staatssecretaris Dees liet weten in de loop van 1987 een Platform voor Alternatieven voor dierproeven te willen oprichten. Dit platform moet de onderzoeksaanvragen op dit terrein beoordelen. Voor dit onderzoek is jaarlijks enige honderdduizenden guldens beschikbaar. In samenwerking met de vakgroep Proefdierkunde van de Rijksuniversiteit Utrecht zal bovendien een databank worden opgezet over de het bestaand onderzoek naar alternatieven.

Bert Bakker/UP

Observant
Univ
FA
DI
Waar
maand
regeri
les de
Badei
stelde
tanke
dente
wekei
zodat
kome
recht
dode
staats
slacht
yuppi
moes
zag d
lange
ring l
licht
hervo
deze
de st
Voor
ongel
oproc
de Cl
zaker
wat i
bij d
partij
afgel
toeju
haald
voor
Selec
De n
pen v
ren
quet
la sel
voors
over
van c
de st
mer
gen
stude
quet
het F
nl. d
teiter
bacc
noen
van 4
verpl
gewr
voor
blek
tenp
ring
onde
actie
staki
het g
niet

Universitaire selectie wordt niet gepikt

FRANKRIJKS ZACHTE GENERATIE DRIJFT CHIRAC IN HET NAUW

Onder druk van massale studenten- en scholierenacties heeft de Franse regering Chirac het hervormingsvoorstel van de ministers Devaquet en Monory ingetrokken. De beweging radicaliseerde vorige week enorm, vooral door de klappen van de Franse oproerpolitie – maar ook door het feit dat de regering aanvankelijk hautain bleef vasthouden aan een voorstel dat door de overgrote meerderheid van de studenten werd verworpen. Het gevaar van een algemene staking (want ook vakbonden en oppositie kwamen in beweging) en verdere straatgevechten deed Chirac besluiten het voorstel in te trekken en te sleutelen aan een nieuw plan, waarin de zware universitaire problemen zoals de selectie tot een oplossing moeten komen. De studenten gaan voorlopig door met de strijd.

Waar de studenten in '68 ruim twee maanden over deden, namelijk de regering doen wankelen voor Charles de Gaulle als redder in nood uit Baden Baden kwam en de orde herstelde met in zijn kielzog enkele tankenheden, dat klaarden de studenten anno '86 in nauwelijks twee weken van steeds massalere acties, zodat ook Chirac uit Londen moest komen overvliegen om de situatie recht te zetten. Slachtoffers: één dode en zes gewonden. Maar ook staatssecretaris Alain Devaquet is slachtoffer, de rustig pijprokende yuppie die tweemaal zijn ontslag moest aanbieden voordat Chirac inzag dat deze jonge liberaal niet nog langer met alle fouten van zijn regering kon worden opgezadeld. Wellicht vallen er nog koppen. Nu het hervormingsvoorstel – althans in deze vorm – van de baan is, willen de studenten nog even doorgaan. Vooral om te protesteren tegen het ongekend brutale optreden van de oproerpolitie, de CRS. De baas van de CRS, minister van binnenlandse zaken Pasqua, heeft het nu bij zowat iedereen verkorven – behalve bij de rechtse achterban van zijn partij, die hem op het congres van afgelopen zondag triomfantelijk toejuichte toen hij driemaal herhaalde: "Wij zullen niet buigen voor het geweld van de straat."

Selectie

De meest gebruikte slogans afgelopen weken in de Franse steden waren "Devaquet au piquet" (Devaquet in de hoek) en "Non, non, non la sélection". In het nu afgevoerde voorstel Devaquet was de paragraaf over de selectie het koninginnekstuk van de hervormingsplannen en voor de studenten de druppel die de emmer van het universitair ongenoegen deed overlopen. Volgens de studenten zette het voorstel Devaquet een van de grootste taboes in het Franse onderwijs op de helling, nl. de vrije toegang tot de universiteiten voor alle bezitters van het baccalaureat, kortweg 'bac' genoemd. Na de massale manifestatie van 4 december zag de regering zich verplicht om deze en twee andere gewraakte hervormingen uit het voorstel te schrappen, in de ijdel gebleken hoop daarmee het studentenprotest te stoppen. Nu de regering in crisis het huidige voorstel, onder druk van de steeds hardere acties en de dreigende algemene staking, in de prullemand gooide is het gevaar voor selectiemaatregelen niet verdwenen. De regering zal op

Massaal studentenprotest op 6 december tegen het politiegeweld, ten gevolge waarvan een 22-jarige student overleed. (foto ANP)

korte termijn, na overleg met de betrokkenen, met een nieuw voorstel komen en daarin zal de selectie opnieuw centraal staan. Ongelijke behandeling zoals in Duitsland en Nederland bij de numerus clausus, zijn in Frankrijk bij wet verboden. Maar dat wil nog niet zeggen dat er geen selectie is, want ook in Frankrijk is er het probleem van de werkloze academici, een probleem dat zonder selectie steeds groter dreigt te worden. Een steeds grotere groep baccalaureaten meldt zich bij de universiteiten. Als deze studenten niet gedraineerd worden naar studierichtingen die zijn afgestemd op de noden van de economie en aansluiten op de kwaliteiten van elke student afzonderlijk, dan – zo vreest de Franse overheid – zal een groot deel terecht komen in richtingen zonder beroepsmogelijkheden, of de studie voortijdig moeten staken. Stempelende ex-studenten met of zonder diploma, dat is volgens de regerende meerderheid de toekomst zonder selectie. De paragraaf in het voorstel Devaquet week slechts hier en daar af van de tekst van het vorige, linkse onderwijsduo Savary/Chevènement. "De eerste cyclus staat open voor ouders van een baccalaureaat", stond er in het zopas afgevoerde voorstel; "...voor alle houders...", lezen we in de wet Savary van '84. Verder lezen we in artikel 31 van het voorstel

Devaquet: "De openbare instellingen voor Hoger Onderwijs bepalen elk jaar de toegangsvoorwaarden tot de verschillende opleidingen." Dat is selectie! roepen de studenten. Dat is oriëntatie! orakelt de regering. De universiteiten konden als het aan de regering lag zelf de toelatingscriteria bepalen. Studenten botweg afwijzen kon niet, doorverwijzen naar een meer geschikte faculteit in de eigen instelling of elders was de boodschap. Elke baccalaureaat kreeg in het ontwerp Devaquet nog wel zijn plaatsje op de universiteit, maar niet noodzakelijk daar waar ie dat zelf zou willen. Niet iedereen krijgt een zetel met toekomstperspectief aan de Parijse elite-universiteit van Assas. Sommige studenten zullen zich tevreden mogen stellen met een klapstoeltje in de universiteit van Créteil.

In de rij voor een plaats

Deze geplande selectie is nochtans ook in Frankrijk niet nieuw. Naast het elitair selectiesysteem van de "grandes écoles" zijn er ook zonder wet-Devaquet al enkele universiteiten die bij de entree selecteren. De universiteit van Dauphine stelt al jaren als toelatingsvoorwaarde het cijfer 12 of 13 op 20 voor het bac. Er zijn slechts 700 plaatsen voor 1400 kandidaten. Een afdeling van de

technische universiteit van de Noordfranse stad Compiègne kan uit 10.000 kandidaten kiezen voor 500 open plaatsen. Ook daar kijkt men naar de cijfers van het bac, en peilt men in een onderhoud de motivatie van de toekomstige ingenieurs. Op 1 juli van dit jaar stonden om zeven uur 's ochtends 3200 personen voor de poort van de Parijse universiteit Assas in de rij voor een van de 1200 plaatsen. Zeven dagen later waren alle plaatsen in de richting economische en sociale administratie in de zes Parijse universiteiten die deze richting organiseren, bezet. Ieder jaar wordt het verzuigingspunt in diverse studierichtingen in de Parijse agglomeratie vroeger in het jaar bereikt. Op 422.000 studenten ingeschreven in de eerste cyclus (de eerste twee jaren) halen slechts 100.000 het diploma (Deug) dat de deur opent voor de tweede cyclus. De rest komt zonder noemenswaardige kwalificatie op de arbeidsmarkt.

Ernstige risico's

De socioloog Alain Touraine, in mei '68 stond hij als professor in Nanterre aan de wieg van de revolutie, vertelt in de krant Le Soir zijn visie op het feit dat zoveel studenten kiezen voor studierichtingen zonder toekomst. Touraine: "In die totaal

reaat nog nauwelijks poorten opent op de arbeidsmarkt en de meeste scholieren dus verplicht zijn hogere studies aan te pakken.

Tegenover deze toeloop staat dat Frankrijk een tekort heeft aan hoog gekwalificeerde mensen die een steeds hogere en betere opleiding moeten krijgen, in enkele welbepaalde richtingen. Savary liet onder de regering Mitterrand alle baccalaureaten de universiteit binnen, maar de eerste zes maanden van hun studie moesten de studenten zich naar vraag en aanbod oriënteren. Dat liep blijkbaar niet zo vlot. Monory en Devaquet willen dat de universiteiten zelf de studentenstroom in de gewenste richting sturen. "Maar," zo schrijft Nicole Gauthier in de krant Libération, "er geldt een oude wet in het onderwijs die zo'n oriëntatie al vrij snel omzet in een selectie." Over de andere punten in het nu verworpen hervormingsplan kunnen we kort zijn: het collegegeld zou volgens Franse normen drastisch verhoogd worden en kon dan in de ene universiteit oplopen tot maximaal het dubbele van het laagste collegegeld. Sommige universiteiten zouden een veel hogere prijs willen vragen om ook daarmee de stroom studenten wat uit te dunnen, maar het voorstel Devaquet houdt het op een maximum van 800 francs en dat is een hele smak minder dan de Nederlandse student moet betalen.

Mandarijnen terug?

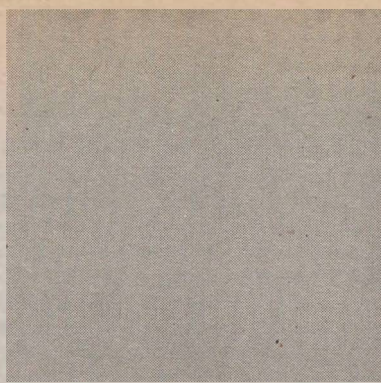
Op één punt was het voorstel Devaquet wel duidelijk: de hoogleraren krijgen opnieuw de macht in de 77 Franse universiteiten. Vooral ook tegen deze terugkeer van 'de mandarijnen' liepen de studenten storm. De hoogleraren zijn nog steeds niet vergeten dat zij onder Mitterrand samen met het wetenschappelijk personeel slechts 40 procent van de universiteitsraadszetels mochten bezetten. Van de regering Chirac kregen ze 40 procent voor zich alleen, en enkel hoogleraren zouden voorzitter van universiteit of faculteit mogen worden. Raadsleden zouden zich niet meer kunnen groeperen op een verkiezingslijst. Het lijstenstelsel wordt vervangen door naamstemmen in twee beurten. Het waren vooral deze maatregelen die nogal wat directe politieke impact konden hebben, schrijft Le Monde, want profs hebben de naam nogal rechts te zijn terwijl de andere personeelsgroepen meer bij de linkerzijde aanleunen. Deze versterking van het interne evenwicht moest de balans bij de meeste universiteiten in het voordeel van de huidige meerderheid doen overhellen. De universiteiten zouden voortaan ook financiële autonomie krijgen. Ze zouden zelf fondsen kunnen verzamelen en de studenten vrezen dat er dan al vlug Amerikaanse toestanden zullen ontstaan met "rijke en arme" universiteiten.

Universiteiten kregen in het voorstel ook de gelegenheid om naast nationale ook eigen diploma's in omloop te brengen. Zij konden aan de overheid een accreditatie vragen zodat er "goede en minder goede" universiteiten ontstaan, naar Amerikaans model. "Wij willen geen coca-cola universiteit" schreven de studenten op de muren van de Parijse monsteruniversiteit Jussieu (60.000 studenten). Daar vergadert De Nationale Coördinatie, het overkoepelend orgaan van de studentenbeweging, sedert enkele weken bijna dagelijks met zo'n 300 à 400 afgevaardigden uit het hele land. Vanuit dit actiecentrum werd Chirac en zijn ministers gedwongen hun plannen voor een liberale onderwijspolitiek voorlopig in de ijskast te stoppen.

Eddie Vaes/UP

Coca Cola-universiteit

Alle selecties in het middelbaar onderwijs ten spijt (slechts 38 procent van de jongeren haalt het niveau van de eindklas) heeft dat niet kunnen beletten dat dat er jaarlijks steeds meer studenten met een bac, naar de universiteiten stromen. In 1950 waren er dat slechts 32.000, vandaag zijn er dat meer dan 250.000, ook al omdat het baccalaureat

OP BEDEVAART NAAR EEN CANADESE INDUSTRIESTAD

In de loop der jaren hebben al zoveel Maastrichtenaren een bezoek gebracht aan de bakermat van het probleemgeoriënteerd medisch onderwijs, dat wij spreken van McMekka en zij van McMaastricht. Nauwelijks had de ex-toekomstig voorzitter van het College van Bestuur, meneer Van der Reijden, zijn hielen gelicht of er meldde zich een

verslaggever van Observant. Tien jaar medisch onderwijs in Maastricht, twintig jaar in Hamilton. Dat verschil in leeftijd biedt interessante mogelijkheden voor een vergelijking. Maastricht nam het Canadese model mutatis mutandis over en ontwikkelde het verder, terwijl McMaster zijn eigen weg voortzette. In vergelijking met McMaster heeft Maastricht het er op

een punt bijna even goed afgebracht: het onderwijs. Daar hebben we het de volgende keer over. In dit nummer het punt waarop Maastricht mijlenver achterblijft bij Hamilton: de reorganisatie van de gezondheidszorg.

1. The Spirit of Hamilton

Zondag 23 november was een historische dag in Hamilton. De footballclub Hamilton Tiger-Cats versloeg die dag de Toronto Argonauts en werd daarmee de sterkste club van Oost-Canada. Om kampioen van heel Canada te worden moesten de Tiger-Cats een week later in Vancouver aantreden tegen de Eskimos uit Edmonton. Hamilton versloeg de Eskimos met dubbele cijfers en mocht de Grey Cup over een afstand van 4000 kilometer van Vancouver naar Hamilton brengen. Helaas heb ik de feestvreugde die avond in Hamilton niet meer kunnen meemaken, maar ik kan me er wel een voorstelling van maken na een verblijf van week waarin de overwinning op Toronto werd gevierd. Iedere dag werd in iedere TV-nieuwsuitzending een minuut of wat gewijd aan de overwinning op de Argonauts, de

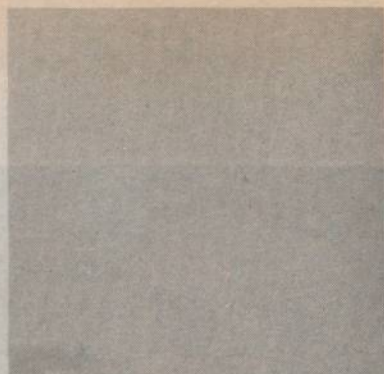
huldiging van de helden en de voorbereiding van de grote finaledag in Vancouver. Reclameborden van snackbars en winkels werden ijlings voorzien van aanmoedigingskreten en op menige keurige damesmantel prijkte een badge met de bloeddorstige tekst 'Ticats, eat'em raw!' Dat het football dezer weken zowat het enige onderwerp was waarover in Hamilton gepraat werd, geeft niet alleen aan wat voor een belangrijke plaats sport inneemt in Noord-Amerika. Hamilton is een speciaal geval. Behalve sport valt er niet veel te beleven in de industriestad van 300.000 inwoners, die het voor haar welzijn moet hebben van drie grote bedrijven: de twee grootste staalindustrieën van het land, Steel Corporation of Canada en Canadian Industries, en de vrachtwagen- en lan-

bouwmachinefabrikant International Harvester. Als een van de drie hoest, is de hele stad verkouden en het is de laatste jaren wel eens voorgekomen dat alle drie hoestten. De smaak van de overwinning was op 22 november vooral zoet omdat 'David' Hamilton 'Goliath' Toronto had verslagen. Toronto, met ruim drie miljoen inwoners de grootste stad van Canada, ligt op minder van een uur rijden met de bus van Hamilton. "De mensen hier hebben een geweldig minderwaardigheidscomplex, dat hen is opgedrongen door Toronto, waar heel het culturele en zakelijke leven van Ontario zich afspeelt", legt Tricia Hellingman uit. Ze is geboren in Apeldoorn en 25 jaar geleden als klein kind met haar ouders naar Canada geëmigreerd. Ze werkt nu als hoofd van de afdeling Public Relations van MUMC, het McMaster University Medical Center. Ze spreekt nauwelijks nog een woord Nederlands, ofschoon ze genoeg gelegenheid heeft om haar kennis op peil te houden via familie, immigrantenclubs of de Nederlandstalige radiouitzendingen van de Canadese radio. "De mensen uit Toronto noemen Hamilton de stad van het boterhamtrommeltje en de thermosfles, omdat in hun ogen

iedere inwoner van Hamilton een ongeletterde staalarbeider is. Het dateert pas van de laatste jaren dat Hamilton iets ondernomen heeft om van dat minderwaardigheidscomplex af te komen. We hebben hier nu een schouwburg gekregen en zelfs een museum voor moderne kunst. Maar in wezen blijft het stad van proletariërs die een sterk saamhorigheidsgevoel halen uit het feit dat men zo op hen neer kijkt. Je kunt je niet voorstellen hoe belangrijk het voor de mensen hier is dat Hamilton Toronto heeft uitgeschakeld". Je zou dus kunnen denken dat Hamilton ook trots is op andere prestaties, zoals haar medische faculteit en haar unieke organisatie van de gezondheidszorg, die bezoekers uit de hele wereld trekken. Maar de mensen weten niet beter dan dat de gezondheidszorg nu eenmaal zo georganiseerd hóórt te zijn en dat een medische faculteit nu eenmaal goede dokters móet afleveren. Als een Nederlandse journalist zich er bewonderend over uitlaat moet hij dat nog eens hardop komen zeggen voor de plaatselijke radio en de plaatselijke krant. Buiten de universiteit zijn weinig mensen zich ervan bewust dat de medische faculteit in zo- veel landen navolging heeft gevonden.

Obse
2
m
Can
digh
colm
zens
spree
digh
State
te mo
ren l
sen c
ter r
van l
nada
onaf
het
voel
25 m
veric
gebie
land
nen
vierh
langs
oostl
stalig

2. Een superieur minderwaardigheidscomplex

Canada lijdt aan een collectief minderwaardigheidscomplex, schrijft Andrew H. Malcolm in zijn vorig jaar verschenen, zeer leeswaardige boek 'The Canadians'. Hij spreekt zelfs van een 'superieur minderwaardigheidscomplex' tegenover de Verenigde Staten. De permanent gevoelde dwang zich af te moeten zetten tegen de machtige zuiderburen heeft Canada grote economische successen opgeleverd. Die zullen volgens hem echter nooit kunnen leiden tot het afschudden van het complex. Daarvoor ontbreekt het Canada aan een nationale identiteit. In 120 jaar onafhankelijkheid hebben de bewoners van het land nauwelijks een saamhorigheidsgevoel kunnen opbouwen, schrijft Malcolm. De 25 miljoen inwoners die Canada nu telt, gaan verloren in de onmetelijkheid van hun grondgebied. Na Rusland is Canada het grootste land ter wereld. Per vierkante kilometer wonen er zes inwoners (in Nederland meer dan vierhonderd), die vooral geconcentreerd zijn langs de oost- en westkust. Bovendien is de oostkust verdeeld in een Frans- en een Engelstalig gedeelte en lopen er door de hele bevol-

king heen verse sporen van de Europese en Aziatische geschiedenis. "Canada is een land van losers", zegt Marjorie Baskin, voorlichtster van de Medical School. "De Verenigde Staten is een land van mensen die een oorlog gewonnen hebben, Canada is een samenraapsel van mensen die een oorlog verloren hebben. Daarom hebben Canadezen minder prestaties en zijn ze zo ongecompliceerd". Zelf is ze Amerikaanse van origine. Ze kwam naar Canada om te trouwen met Bernard Baskin, de rabbi van de joodse gemeente in Hamilton. Hij brengt zijn dag door temidden van zijn fantastische collectie boeken en kunstwerken en bewijst op vrijdagavond tijdens de sabbathviering in de synagoge dat hij veel meer in huis heeft dan boekenwijsheid. De rabbi is het prototype van de Europese intellectueel, dat je hooguit nog zou zoeken in de universiteitsbibliotheek van Bologna, Salamanca of Cambridge. In ieder geval niet in Canada, waar iedereen zich steeds loopt te verontschuldigen voor het feit dat alles te weinig traditie heeft om de moeite waard te zijn.

Tricia Hellingman

3. Immigranten

Een wandeling door Hamilton stelt de bezoeker gemakkelijk in staat de ontstaansgeschiedenis van de stad te reconstrueren. Aan het Lake Ontario liggen de grote staalfabrieken en een haven van waaruit schepen naar Detroit of Chicago kunnen vertrekken. Dan volgt een ring met oude wijken. De Italiaanse straat ligt centraal in de immigrantenbuurt met Griekse, Portugese en Spaanse zijstraten. Meer naar het centrum ligt een Duitse winkelstraat, waar je Kalbsleberwurst, Beierse bierpullen en de Bunte Illustrierte kunt kopen. Daarachter ligt het busstation waar die zondag vier mensen instappen om veertig kilometer verder naar de Niagara-waterval te gaan kijken.

In het centrum liggen de kantoren van de staalindustrie en de winkels en dan volgt een villawijk vol Victoriaanse landhuizen. Een van de beter gesitueerde bewoners legt uit dat de kantoren en woonblokken vanuit het centrum opmarcheerden naar de villawijk, en dat

de bewoners die opmars hadden tegengehouden, toen het te dol werd. De kantoren zijn vervolgens de hoogte in geschoten of zoeken een plek in de richting van het meer, waar hele straten met koloniale woningen omwille van de vooruitgang worden gesloopt. De Aziatische immigranten zijn blijkbaar het laatst gekomen, gezien hun concentratie in de nieuwbouwbuurt.

De laatste jaren is de immigratie veel minder geworden, omdat de werkloosheid in Hamilton tot meer dan 15% was opgelopen. Toch is in Hamilton nog altijd een kwart van alle schoolgaande kinderen buiten Canada geboren. Immigranten zijn nog altijd welkom, zeker nu de werkloosheid weer gedaald is naar 10% en het geboortecijfer net als in de rest van Canada dramatisch gedaald is. Maar het immigratiebeleid is veel selectiever geworden: wie veel geld meebrengt, wordt zonder meer toegelaten; wie niets heeft, maakt weinig kans.

4. Baptistenuniversiteit

Hamilton is een universiteitsstad. Dat merk je niet aan de kroegen of aan de boekhandels in het centrum, want de McMaster University ligt op een campus buiten het centrum. Daar woont ook het overgrote deel van de studenten. McMaster is een van de oudste universiteiten van Ontario. 99 jaar geleden gesticht door senator William McMaster om de Baptistengemeenschap te voorzien van bedienaren des Goddelijken Woords. Oorspronkelijk lag de universiteit in Toronto. Zij verhuisde pas in 1930 naar Hamilton en kon vervolgens met steun van de plaatselijke industriëlen en het stadsbestuur beginnen aan haar uitbouw. Voor en na kwamen er zes faculteiten bij (Business, Engineering, Humanities, Science, Social Sciences, Health Sciences en een opleiding in Arts and Sciences). Theologie werd uit deze wereldse omgeving weggehaald en ondergebracht in het McMaster Divinity College.

De universiteit telt momenteel 18.000 studenten. Daarvan zijn er slechts 12.000 ingeschreven als full-time student voor een undergraduate of graduate studie. De rest is part-time student of volgt een zomerleergang. Het wetenschappelijk personeel telt 1000 full-time en een groot aantal part-time medewerkers en het niet-wetenschappelijk personeel ongeveer 2500.

Het plaatselijke blad 'Hamilton This Month'

publiceerde in zijn november-nummer de resultaten van een uitvoerige enquête onder honderd McMaster-studenten. De antwoorden moeten een beeld geven van de opvattingen die de gemiddelde student erop nahoudt. Zesenvertig procent is voor de doodstraf, achtenveertig tegen. Tien procent is vóór legalisering van cocaïne en veertien procent denkt dat Reagan tot de Democraten behoort. Veertien procent is maagd of knaap en vijfenvijftig procent is al met meer dan drie verschillende partners naar bed geweest. Op de vraag wie zij het meest bewonderen antwoorden de meeste studenten met 'vader', gevolgd door 'moeder' en Pierre Trudeau. Adolf Hitler en Bruce Springsteen kregen ieder twee stemmen.

Om je studie tot een goed einde te brengen wordt hard werken als meest belangrijk middel beschouwd, gevolgd door relaties, intelligentie, goed onderwijs en veel geluk. Een op de drie studenten betaalt de studie uit eigen zak, acht procent heeft een beurs, vijftien procent studeert op kosten van de ouders en veertig procent moet een beurs of ouderlijke bijdrage aanvullen met een bijverdienste. Maar na de studie wordt het leven beter, verwachten de meesten. Binnen vijf jaar wil de grootste groep een salaris van minstens 40.000 Canadese dollars (een dollar is ongeveer een gulden zestig) halen, bruto wel te verstaan.

rwij
dit
e
letter-
van de
romen
houw-
or mo-
ad van
eidsge-
neer-
elang
milton
on ook
medie-
tie van
de hele
en niet
nmaal
en me-
lokters
ourna-
oet hij
oor de
krant
en zich
in zo-

5. McMaster-filosofie

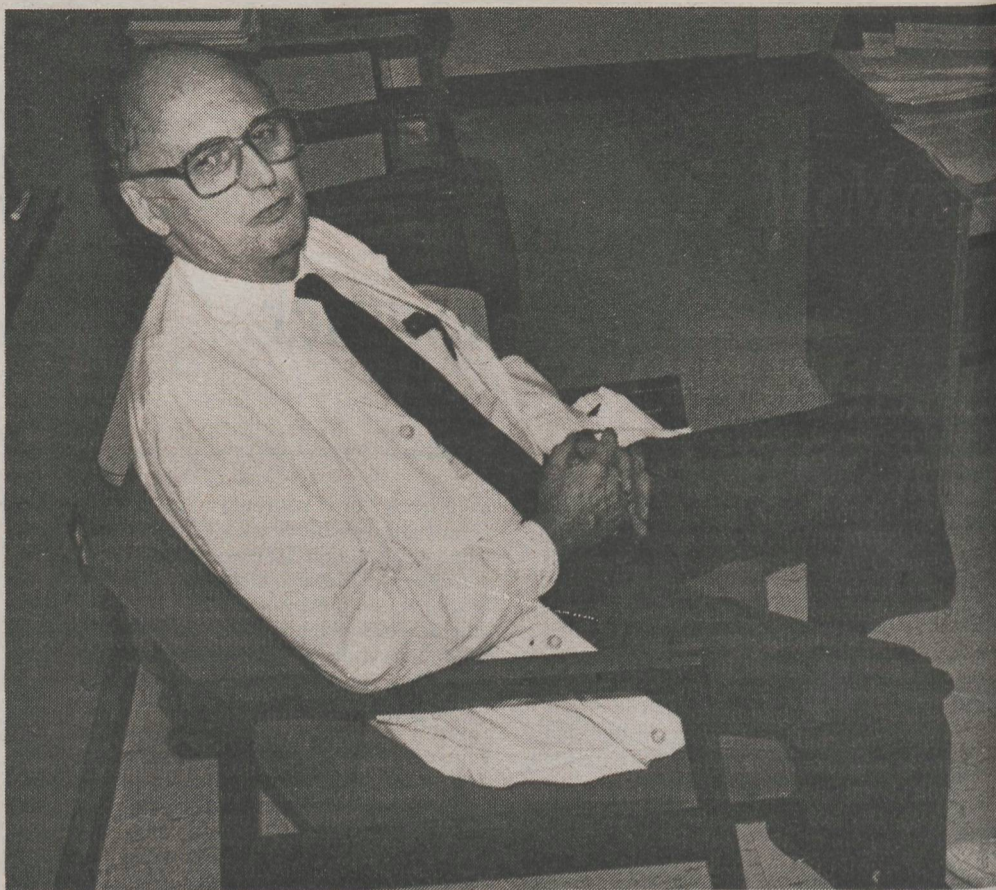
In de jaren vijftig maakte de Canadese regering zich zorgen over de vraag of er wel genoeg artsen werden opgeleid in het land. Op dat moment werd vooral door immigranten uit Nederland, de Verenigde Staten, Australië en Azië in de behoefte voorzien. Op een gegeven moment telde het land zelfs meer buitenlandse dan Canadese artsen. De regering concludeerde dat er meer opleidingscapaciteit moest komen, onder meer in de provincie Ontario. Onmiddellijk begon het gevecht om de vestiging. Alleen Toronto deed niet mee, omdat die stad al een medische faculteit had. Na zware discussies viel in 1963 de keuze op Hamilton, waar immers al een universiteit aanwezig was en waar de beroemde fysicus Harry Thodt, de uitvinder van zwaar water, toen voorzitter van de universiteit was. Bill Walsh, in die tijd een vooraanstaand specialist in Hamilton, was in 1966 de tweede man die als personeelslid van de faculteit benoemd werd. De eerste was John Evans, een cardioloog uit Toronto, die als aartsvader van de 'McMaster-filosofie' wordt beschouwd. Evans, die erdoctor is aan de Rijksuniversiteit Limburg, is na zijn pioniersperiode zo verstandig geweest Hamilton te verlaten en terug te gaan naar Toronto, waar hij nu voor zichzelf is begonnen in de biotechnologie. Walsh is nog steeds actief in de faculteit en het ziekenhuis. Samen met zijn collega's Evans, Spaulding en Mustard en een secretaresse kregen zij een kamer toegewezen en de taak om drie jaar later, in 1969 dus, de eerste studenten binnen te halen. Bovendien moest er een nieuw gebouw ontworpen worden en een onderzoekprogramma worden opgezet. En er werd alvast begonnen met nascholingscursussen.

Alsof ze niet genoeg te doen hadden, besloten de vier kwartiermakers een compleet nieuw medisch curriculum te ontwerpen. Walsh: "We werkten in die tijd stapels rapporten door over noodzakelijke vernieuwingen en reisden stad en land af op zoek naar nieuwe ideeën. We hadden duidelijk voor ogen wat voor een product we wilden leveren en we probeerden overal te halen wat het beste bij ons doel paste, niet alleen voor opleiding van

artsen, maar ook voor de organisatie van de gezondheidszorg. Wat we wilden was een doelmatige gezondheidszorg, afgestemd op de behoeften van de omgeving, tegen een zo laag mogelijke prijs. Daarvoor was allereerst een goede basiszorg nodig met goed opgeleide huisartsen, die de patiënt weg kon houden bij de specialist. Verder moesten vooral bij het bouwen van een academisch ziekenhuis doublures van dure specialisten voorkomen worden. En tenslotte moest er een goed systeem van thuiszorg komen".

Bill Spaulding, die tot aan zijn komst naar McMaster dekaan was van de medische faculteit in Toronto, had in die stad de overtuiging gekregen dat er iets wezenlijks moest veranderen in de medische opleidingen: "Het onderwijs werkte vernauwend en was erg conventioneel. Alleen wie in het straatje van de medische stand dacht, werd toegelaten, voor andersdenkenden was er geen plaats. Het curriculum bestond uit een onveranderlijke verzameling feiten, die in een student gestampt werden en wie ze er het beste uit kon halen, kreeg op het examen het beste cijfer. Wij zeiden niet dat we het beter konden, maar wel anders. Veel kennis van het conventionele pakket was verouderd of irrelevant. Wij wilden nieuwe kennis bijbrengen, de studenten prikkelen zichzelf die kennis eigen te maken en hen te prikkelen om steeds kritisch tegenover hun kennis te staan. We wilden een type student creëren dat verslingerd zou raken aan leren, niet meer zonder zou kunnen. Een eeuwige leerling dus".

Voor Spaulding, Walsh, Evans en de anderen stond ook vast dat de traditionele medische opleiding te ver afstond van de maatschappelijke werkelijkheid. De academische ziekenhuizen hadden meer oog voor superspecialisten en de laatste technische ontwikkelingen dan voor de werkelijke behoeften van de omgeving. Spaulding: "Dat wilden we veranderen door de opleiding zoveel mogelijk te integreren in de bestaande voorzieningen in de stad. We hebben dus aansluiting gezocht bij de drie bestaande ziekenhuizen, de huisartsen en de organisaties voor thuiszorg en psychiatrische hulpverlening".

Bill Spaulding, een van de geestelijke vaders van de medische faculteit.

6. Town and Gown

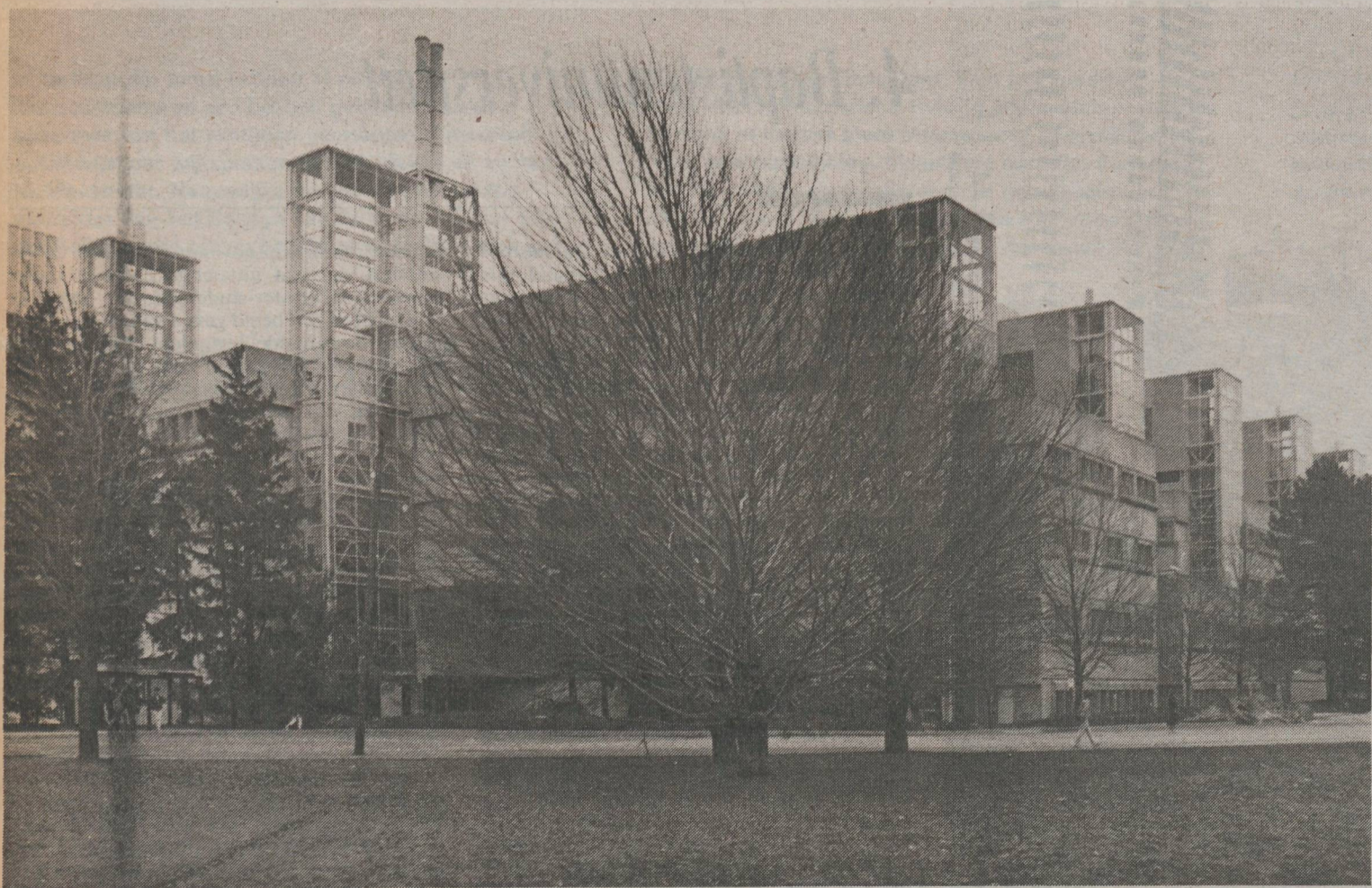
Spaulding geeft toe dat daar tot op zekere hoogte ook politiek opportunisme in het spel was. De aanwezige artsen in Hamilton en omgeving waren beducht voor de komst van de nieuwe faculteit. Vooral toen beslist werd dat er nieuw ziekenhuis bij de opleiding zou komen, kwamen de poppen aan het dansen. Hamilton zat al redelijk ruim in de bedden, vonden zij, en nieuwe bedden zouden alleen ten koste gaan van het bestaande beddenaantal. "Wij wilden een 'town and gown'-effect voorkomen, een scheiding tussen de universiteit en haar omgeving. Op sommige plaatsen had dat tot rampen geleid, hadden we kunnen constateren". Even dreigde dat effect volgens Spaulding ook in Hamilton. De Academy of Medicine, de plaatselijke belangenvereniging van artsen, had een enquête georganiseerd

onder haar leden om hen te vragen wat zij verwachtten van de komst van de faculteit met bijbehorend ziekenhuis. Anders dan de organisatoren van de enquête hadden gehoopt, verwachtten de artsen een gunstig effect van de nieuwe faculteit. "Wij wilden ook samenwerking, daar waren we heel duidelijk voor uitgekomen", zegt Spaulding, "maar we konden er niet om heen dat er een nieuw ziekenhuis gebouwd moest worden van vierhonderd bedden. We zijn toen met alle betrokkenen gaan praten om hen te vragen of ze met ons wilden samenwerken. We hadden hen ook nodig voor ons onderwijs. Iedereen zag in dat samenwerking nodig was en op enkele individuele uitzonderingen na heeft iedereen loyaal meegewerkt aan een reorganisatie van de gezondheidszorg in Hamilton en omgeving".

"We hadden de samenwerking van de hele regio nodig", zegt Walsh, "van Georgia Bay tot Niagara Falls, het hele Niagara-schiereiland met zijn anderhalf miljoen inwoners. Wij boden hen onze referentiemogelijkheden en nascholing aan en we kregen er stage- en opleidingsplaatsen voor terug".

Elk van de vijf ziekenhuizen in de stad heeft zijn eigen academische afdelingen die elkaar niet overlappen. Nierdialyse bijvoorbeeld vind je alleen in St. Joseph's. Als in Hamilton General, waar alle open hartchirurgie geconcentreerd is, een patiënt een dialyse nodig heeft, maar niet vervoerd kan worden, springt in St. Joseph's een medisch team in een speciale auto met mobiele dialyse-apparatuur. Het Henderson-ziekenhuis, dat nu gefuseerd is met het Hamilton General Hospital, houdt zich bezig met kanker. Chedoke's Hospital, nu gefuseerd met McMaster, legt zich onder andere toe op de chronische patiëntenzorg, terwijl McMaster de kindergeneeskunde voor zijn rekening neemt. Ook het onderzoek dat bij de geacademiseerde afdelingen hoort, is ter plekke geconcentreerd. Het basale onderzoek vindt plaats in het gebouw van de medische faculteit. Iemand als Bob Cairns, hoogleraar Cardiologie aan de medische faculteit en hoofd van de hartafdeling in het General Hospital, heeft zijn kantoor in dat ziekenhuis, ontvangt daar zijn studenten en leidt daar het onderzoek.

De taakverdeling vereist secundaire voorzieningen, zoals een uitgebreid ambulancesysteem of een centrale registratie van het beddenbestand. Ook de laboratoria hebben hun werkzaamheden op elkaar afgestemd om onnodige doublures in dure voorzieningen te voorkomen. Het gevolg is dat er in feite één groot laboratorium in Hamilton is, verspreid over verschillende locaties. Vol trots en met een prachtig Schots accent vertelt John Ste-

Het gebouw van McMaster University Medical Center, tussen 1968 en 1972 voor 100 miljoen dollar gebouwd naar een ontwerp van architect Eberhard Zeidler. Het herbergt een ziekenhuis met vierhonderd bedden, het facultaire onderzoekscentrum, alle onderwijsruimten en de administratie van faculteit en ziekenhuis.

wart, het hoofd van het project, dat het laboratorium een grote faam geniet en zelfs vanuit de Verenigde Staten opdrachten ontvangt.

Alle betrokkenen geven de verzekering dat het systeem zonder grote moeilijkheden is opgebouwd en dat het na 18 jaar nog steeds prima functioneert. Hier of daar hebben niet-geacademiseerde afdelingen wel eens met een scheef oog naar hun universitaire collega's gekeken, maar dat heeft nooit tot grote conflicten geleid.

De stafleden van een geacademiseerde afdeling zijn in dienst van de faculteit. De beloning is op dezelfde manier geregeld als in Maastricht: het salaris wordt tot een bepaald plafond aangevuld met verdiensten uit de patiëntenzorg en de rest van het honorarium gaat naar een extra-honoreringsspot, waarmee 'leuke dingen' gedaan worden.

Het toezicht op de taakverdeling, die helemaal vrijwillig tot stand is gekomen, is inmiddels overgenomen door een District Health Council. Behalve beoefenaren van medische en paramedische beroepen zijn daarin ook consumenten en betrokken gemeenten vertegenwoordigd. Als ergens in de regio een nieuwe voorziening nodig is, bekijkt de raad of die nodig is en zo ja, waar die dan zou moeten komen. Het advies gaat naar de provinciale minister van Gezondheid, die er al dan niet mee instemt.

Ondanks de moeilijke tijden die ook de Canadese economie doormaakt, wordt er op dit moment volop geïnvesteerd in nieuwe zieken-

huisvoorzieningen in Hamilton. Volgens Peter Hill, hoofd Voorlichting van de Hamilton Civic Hospitals (Henderson en General) wordt er momenteel voor 240 miljoen dollar aan de bestaande ziekenhuizen vertimmerd. Het General Hospital, dat eruit ziet als een dependance van de vlakbij gelegen staalfabriek, wordt bijna helemaal vernieuwd. St. Joseph, waar bedden met patiënten op de gang staan uit gebrek aan ruimte, kan binnenkort een uitbreiding in gebruik nemen met een grotere oppervlakte dan waarover het nu beschikt.

Het netwerk, dat de medische faculteit verbindt met de praktijk van de regionale gezondheidszorg, gaat veel verder dan alleen de ziekenhuizen. Praktisch alle instanties die iets met gezondheidszorg te maken hebben, direct of indirect, staan op een of andere manier in verbinding met elkaar en dus ook met de faculteit. Waar samengewerkt kan worden, wordt samengewerkt. We moeten er wel bij zeggen dat de faculteit niet alleen artsen opleidt, maar ook fysiotherapeuten en hogere verpleegkundigen, die ieder hun eigen connecties hebben.

7. Doorkijkspiegel naar eerste lijn

Wie bekend is met de worsteling die de Maastrichtse faculteit heeft doorgemaakt en nog steeds doormaakt om in de eerste lijn een poot aan de grond te krijgen, moet verbaasd staan over het gemak waarmee in Hamilton de medewerking van huisartsen is verkregen. De faculteit heeft 35 full-time en 70 part-time mensen in dienst, die in een huisartsenpraktijk werken. Bijna elke huisarts in de stad heeft een uitdrukkelijke band met de faculteit. Meestal gebeurt dat in de vorm van begeleiding van basisartsen, die een jaar als interne en twee jaar in een huisartsenpraktijk moeten werken om een erkenning als huisarts te krijgen. De medewerking aan het onderzoek is beperkt. Er worden gegevens uit de praktijk beschikbaar gesteld, maar niet op speciaal verzoek van de universiteit verzameld.

Op verschillende plaatsen in de stad zijn Family Care Units gevestigd, academische huisartspraktijken. Twee zijn er zelfs in een ziekenhuis ondergebracht, ook al is de filosofie van de faculteit erop gericht patiënten zolang mogelijk uit het ziekenhuis te houden door de eerste lijn beter te laten functioneren. De paradox wordt begrijpelijk, als men ziet hoe Canadese huisartsen zich blijven bezighouden met hun patiënten, ook als ze onder behandeling van een specialist staan en zelfs als ze in

het ziekenhuis zijn opgenomen. In veel gevallen blijft de huisarts zelfs tot in operatiekamer bij zijn patiënt. Zo kan het gebeuren dat de medisch directeur van St. Joseph een huisarts is.

Bovendien is het in Canada niet de gewoonte dat een patiënt zich met zijn klacht rechtstreeks tot een specialist wendt. Hij gaat eerst naar de huisarts, die hem kan verwijzen. Patiënten zijn aangewezen op de huisarts, bij wie ze staan ingeschreven (gemiddeld met 1500 andere patiënten). Huisartsen hebben op hun beurt speciale bindingen met een bepaald ziekenhuis. De specialisten daar zien een goede samenwerking met 'hun' huisartsen daarom als een zaak van eigenbelang.

In een voormalige supermarkt op de begane grond van een bejaardenflat is de 'First Place Family Practice Unit' gehuisvest. Een riante ruimte, waarvan gebruik gemaakt wordt door 5.000 patiënten, vier supervisors, twee verpleegsters, een groepje medische en administratieve assistenten, gemiddeld twaalf huisartsen in opleiding en passerende onderwijsgroepen, die hier bijeenkomen om met eigen ogen de praktijk te bekijken. Een sociaal werker heeft ook tot de uitrusting van het centrum behoort, maar is inmiddels vertrokken wegens gebrek aan klandizie. Twee a drie keer per week houdt een psychiater hier zitting.

Peter Dixon in gesprek met enkele huisartsen in opleiding. (foto's Jacques Herraets)

Peter Dixon, een van de supervisors, heeft die morgen slaap. Hij heeft de afgelopen nacht een bevalling gedaan in het ziekenhuis en moet als dienstdoend supervisor straks een kamertje naast de spreekkamer ingaan om via een doorkijkspiegel te observeren hoe een van de huisartsen in opleiding zich redt met een patiënt. De twee worden bovendien gagedeslagen door het oog van een verdeckt opgestelde video-camera die het consult registreert. "We vragen natuurlijk eerst aan de patiënt of die dat allemaal goedvindt", zegt Dixon, "maar het komt zelden voor dat iemand bezwaren heeft. Maar je begrijpt dat mensen die bezwaren hebben bij voorbaat niet voor zo'n praktijk kiezen. Over het algemeen vinden de patiënten het heel plezierig dat ze zoveel aandacht krijgen".

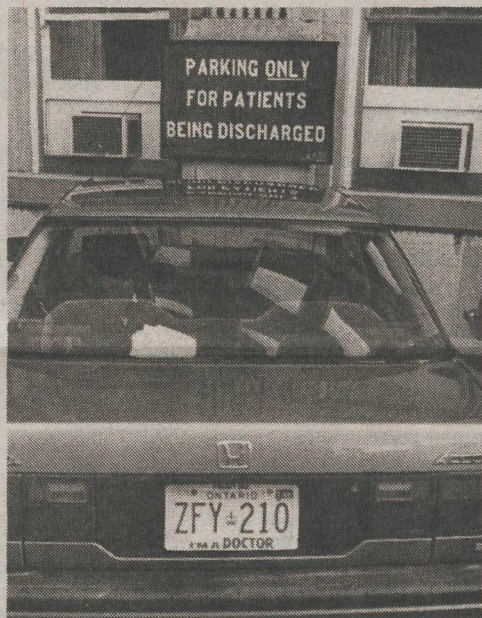
Toen de Canadese huisartsen enkele jaren geleden mochten kiezen of ze per verrichting of per ingeschreven patiënt werden gehonoreerd, kozen Dixon cum suis voor het laatste. "Er was maar vijftien procent van de artsen bereid zich op die manier te laten honoreren. Dat begrijp ik niet, want je bent toch mooi van alle rompslomp af, als je het zo doet". Met vijfduizend patiënten kan de praktijk

niet kostendekkend en ook al zou dat aantal flink groeien, dan wordt de exploitatie nog niet lonend, omdat de aanwezige artsen veel tijd besteden aan onderwijs en onderzoek. Het tekort wordt gedekt door de faculteit.

Hoe beter de huisarts met kennis en faciliteiten wordt uitgerust, zo langer kan de patiënt wegblijven uit het ziekenhuis, is het motto van Dixon. "Meestal zie je de specialismen en subspecialismen opbloeien als ergens een academisch ziekenhuis wordt gebouwd, het gevolg is dan dat de rol van de huisarts afbrokkelt. Die ontwikkeling hebben we hier gelukkig kunnen tegenhouden".

Dat Dixon de waarheid spreekt, wordt bewezen door de daling van het aantal ziekenhuisbedden in Hamilton en omgeving. Ten tijde van de komst van de universiteit waren er 4,5 bedden per duizend inwoners, nu zijn er nog maar 3,25. De regering van Ontario heeft enkele jaren geleden een beddennorm afgecondigd van 3,5. Ter vergelijking: Nederland telt gemiddeld 4,5 bedden per duizend inwoners en Maastricht 5,1. Dat veel bedden oneigenlijk gebruikt worden door chronische patiënten, voor wie elders geen plaats is, ook in Hamilton een bekend probleem.

8. De basis van de gezondheid

Ron McAuley was de eerste huisarts die met zijn praktijk werd ingehuurd door de faculteit en benoemd tot voorzitter van de vakgroep Huisartsgeneeskunde. Hij heeft zich van het begin af aan vooral bezig gehouden met de vraag wat voor werk de huisarts in feite verrichtte en of het niet beter kon. "Ons werk is door onderzoek erachter te komen welke behoefte aan zorg de omgeving heeft en daaraan proberen te voldoen door een oplossing voor die problemen te zoeken en goede artsen op te leiden". McAuley kwam in zijn onderzoeken grote sociale verschillen tegen, niet alleen in de zorgverlening, maar ook in de gezondheidstoestand van mensen. "Veel van de verschillen zijn te verklaren uit economische omstandigheden. Bijvoorbeeld: in arme buurten wonen minder artsen, is de toegang tot zorg veel moeilijker. Bovendien zijn veel mensen werkloos, hebben geen behoorlijk huis, eten slecht. Daarvan moet je de studenten natuurlijk doordringen, maar er is ook iets anders aan de hand. Veel artsen blijken hun kennis niet behoorlijk bij te houden en worden daardoor slechte artsen. Het is een goede zaak dat vijf jaar geleden de verplichte periodieke beoordeling van artsen is ingevoerd. Tot nu toe hebben we de artsen boven de 75 jaar en de verhoogde risicogroepen onderzocht. Vijftien procent bleek echt onder de maat. Maar er zijn ook andere tekortkomingen geconstateerd. Zo bleek de helft niet een behoorlijk dossierarchief te hebben. Dat is een teken dat je zorg niet goed kan zijn".

Dave Sackett en Ron McAuley speelden in de aanvangsfase een belangrijke rol in de bemoeienis van de faculteit met de eerste lijn. Sackett, een tot Canadees genaturaliseerde Amerikaan, is hoogleraar Klinische Epidemiologie. Hij werkte aanvankelijk als biochemisch onderzoeker, maar werd opgeroepen voor militaire dienst toen Kennedy Russische raketten op Cuba had ontdekt. Hij werd naar Buffalo overgeplaatst om daar bevolkingsonderzoek te doen en raakte zo geïnteresseerd in epidemiologie. Vervolgens werkte hij aan Harvard, totdat hij een verzoek uit Hamilton om eens te komen praten. "de eerste vraag die ze stelden was: wat voor een afdeling sociale en preventieve geneeskunde kunt u ons aan bevelen? Mijn naïeve antwoord was: die heb je helemaal niet nodig, want dat moet een vanzelfsprekend onderdeel zijn van de andere vakgebieden. En toen vroegen ze: hoe moet een cursus Epidemiologie en Biostatistiek eruit zien. Ik zei: daar kun je beter niet aan beginnen, als dat niet geïntegreerd in andere vakgebieden wordt aangeboden. Die ideeën leefden bij hun al lang en dus werd mij gevraagd een vakgroep Methodologie op te komen zetten". In die periode groeide hij uit tot een van de belangrijkste mensen achter de medische oriëntatie van de faculteit. "Je had heel bijzondere mensen hier, die niet beantwoorden aan het traditionele beeld van een anatoom of een epidemioloog. De anatoom keek niet alleen naar anatomische aspecten, maar ook naar sociale en psychologische ontwikkelingen. Iedereen was op een bijzondere manier gericht op het belang van de omgeving. Die oriëntatie was niet zozeer mijn werk, iedereen vond het vanzelfsprekend dat de geneeskunde daarop gericht moest zijn. Bij het formuleren van problemen gingen we ook uit van concrete dagelijkse gevallen waarmee patiënten kwamen aanzetten in plaats van academische hoogstandjes".

De helft van de graduates die McMaster aflevert geeft te kennen huisarts te willen worden. Die keuze wordt in Canada veel minder dan in Nederland beïnvloed door beperkte keuzemogelijkheden: ieder specialisme is in principe toegankelijk en volgens alle betrokkenen hebben McMaster-basisartsen zelfs een streepje voor als ze voor een opleiding solliciteren. Wie huisarts wil worden moet een jaar intern co-schap en twee jaar huisartsenopleiding volgen. McAuley zou daar liever drie jaar van maken, maar hij kan ook met twee jaar leven. Dat het huisartsenvak zo populair is bij studenten is voor hem te verklaren uit de erkenning die een huisarts geniet. "Huisartsen zijn hier geen tweederangs artsen, hun beroep wordt echt als volwaardig aangezien. Als een patiënt in het ziekenhuis terecht komt voor een hartoperatie, dan is de huisarts een volwaardige gesprekspartner van de cardioloog en de hartchirurg. De patiënt ziet de huisarts in dat geval als een advocaat, die zijn belangen verdedigt en hem op de hoogte houdt van wat er gebeurt. Maar om die functie goed uij te kunnen oefenen, heb je natuurlijk wel uitstekend opgeleide mensen nodig".

Jacques Herraets

Volgende keer: het onderwijs

BULLETIN

Universiteit

Algemeen

Bijeenkomst Universiteitsraad

Op donderdag 18 december vindt de eerstvolgende vergadering van de Uraad plaats in kamer 100 van het Jezuietenklooster. Deze bijeenkomst begint om 16.00 uur, dus eerder als normaal. Om 18.00 uur gebruikt men de maaltijd in het restaurant (J), waarna om 19.30 uur de vergadering hervat wordt.

Op de agenda staat o.a.:

- ontwerp bestuursreglement RL;
- instellingsstandpunt verkenningcommissie economie;
- werkplan vrouwenemancipatiecommissie;
- vijfde tranche voorwaardelijke financiering
- deelname aan orgaan PAO Sociale Wetenschappen (PAOS);
- studentenwervingsbeleid RL;
- nota deconcentratie;
- nota ontbureaucratiseringskorting;
- rapportage PDOA's 1987.

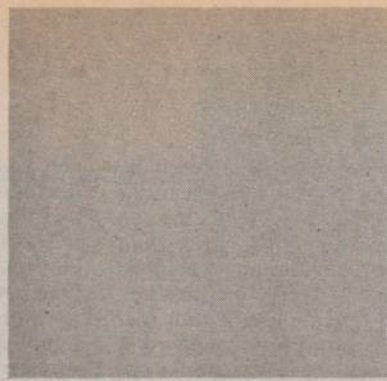
De vergadering is openbaar. Rond 21.00 uur is er een sprekerskwartier. Leden van de universitaire gemeenschap kunnen zich dan tot de Uraad wenden met zaken die hen bezighouden.

Promotie drs. J.A. Knottnerus

Drs. André Knottnerus (Huisartsgeeneskunde, tot medio '86 Epidemiologie) verdedigt op 12 december zijn proefschrift "Interpretatie van diagnostische gegevens". Promotores zijn prof.dr. Paul Knipschild en prof.dr. Ferd Sturmans.

Bij het stellen of verwerpen van diagnoses neemt iedere arts dagelijks tientallen beslissingen. Vaak is er sprake van onzekerheid, ook nog nadat de beslissing is genomen.

Tussen huisartsen en specialisten zijn hierbij belangrijke verschillen, die te maken hebben met het feit dat een specialist zijn patiënten "voorgesorteerd" krijgt aangeboden en meestal ook met ernstige aandoeningen te maken heeft. Het is belangrijk dat huisartsen en specialisten zich die verschillen realiseren en op grond daarvan goed samenwerken. Om besliskundige toepassingen te ontwikkelen zal nog veel onderzoek gedaan moeten worden. Vooral over de

Deze rubriek "Bulletin" wordt verzorgd door de dienst Voorlichting. Officiële mededelingen en interessante berichten voor de universitaire gemeenschap kunnen, getypt op speciale kopijbladen, ter opname aangeboden worden bij de redacteur van deze rubriek Frank Speet, kamer 304, of bij het secretariaat van Voorlichting, kamer 310 (beide in het Jezuietenklooster). Daar is ook kopijpapier te verkrijgen. Mededelingen en berichten moeten UITERLIJK OP VRIJDAG VOOR 12 UUR schriftelijk ingeleverd worden ten behoeve van het nummer van Observant dat de week daarop verschijnt. De dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Voor informatie: Frank Speet, toestel 319.

huisartspraktijk zijn nog te weinig gegevens beschikbaar.

Het werk van de huisarts is niet eenvoudig als de patiënt zich aandient met vage klachten. Het is niet onmiddellijk duidelijk in hoeverre deze klachten met bepaalde afwijkingen samenhangen. Knottnerus onderzocht bv. de relaties tussen de klacht hoofdpijn en hoge bloeddruk, en tussen moeheid en bloedarmoede. Een verband werd niet gevonden. Als uit deze observaties praktische consequenties worden getrokken komt een groot aantal routinematige handelingen en hulpvragen op losse schroeven te staan.

Promoties drs. Oostenbroek en drs. de Ree

Op vrijdag 19 december vinden de twee laatste promoties van dit jaar plaats. Om 14.00 uur verdedigt drs. R. Oostenbroek (Merwedeziekenhuis Dordrecht) zijn proefschrift "Acute liver ischemia". Promotor is prof.dr. J.M. Geerp, copromotores zijn dr. W.Th. Hermens en dr. P.B. Soeters. Drs. J.M. de Ree (KU Nijmegen) verdedigt om 16.00 uur zijn proefschrift "Molecular and serological characterization of P fimbriae from uropathogenic Escheria coli". Promotores zijn prof.dr. C.P.A. van Boven en prof.dr. H.A. Valkenburg (Erasmusuniversiteit). Beide promovendi zijn aan de RL verbonden geweest. Oostenbroek bij Heelkunde, de Ree bij Medische Microbiologie.

Van Loon benoemd in visitatiecommissie
De hoogleraar bedrijfseconomie aan de RL, Paul van Loon, is door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen benoemd tot lid van de visitatiecommissie sociologie, politicologie en bestuurskunde. De taak van deze commissie is de "offers en baten" van de uitvoering van de beleidsvoornemens voor groei en krimp bij de genoemde studierichtingen te analyseren.

Gezondheidstoestand Limburgers in Gezondheidsvademecum Limburg

Op 10 december is, tijdens een bijeenkomst bij de Gezondheidsdienst Westelijke Mijnstreek te Geleen, het Gezondheidsvademecum Limburg gepresenteerd. Het is een meer dan 300 pagina's tellend boek met actuele gegevens over de gezondheidstoestand van de bevolking in Limburg afgezet tegen landelijke cijfers.

Tabellen, grafieken en kaarten met begeleidende tekst belichten een groot aantal verschillende kenmerken die iets zeggen over de gezondheidstoestand en het gebruik van gezondheidszorgvoorzieningen.

Er is uitsluitend gebruik gemaakt van gegevens die op een of andere wijze al verzameld waren door allerlei instanties, zoals enquêtes en registraties. Het vademecum presenteert eerst de sociaal-demografische gegevens zoals leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, opleiding en wijze van verzekering tegen ziektekosten. Vervolgens volgt een beschrijving van het geboorte-, sterfte en doodsoorzakenpatroon.

Er staat informatie in over leefwijzen als roken, alcohol- en drugsgebruik en lichaamsbeweging. Ook over de wijze waarop de Limburgers hun gezondheid beleven en de mate waarin ze gebruik maken van diverse gezondheidszorgvoorzieningen zijn gegevens te vinden in dit vademecum.

Het vademecum is een co-productie van de RL en de Basisgezondheidsdiensten in Zuid-Limburg. Het is samengesteld door J. Nijhuis, M. Kruijten, C. Limonard en P. Knipschild, en P. Bisschoux (Gezondheidsdienst Westelijk Mijnstreek).

Men kan in het bezit komen van het vademecum door f. 35,- over te maken op postgiro 3180005 t.n.v. Streekgewest Westelijke Mijnstreek te Geleen, onder vermelding van "Gezondheidsvademecum Limburg".

Sluitingsdatum subsidieverzoeken SWOL-Universiteitsfonds

Voor degenen die een subsidieverzoek willen richten aan het SWOL-Universiteitsfonds geldt als sluitingsdatum voor het indienen van deze verzoeken 2 januari 1987.

Na advisering door het College van Dekanen zullen de tijdig en volledig ingediende verzoeken in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen RL/SWOL Universiteitsfonds van 30 januari aan de orde komen.

De verzoeken kunnen worden gericht aan SWOL-Universiteitsfonds, Postbus 402, 6200 AK Maastricht.

Agenda GO-vergadering 18-12

- Commissie Functiewaardering;
  - AIO-nota;
  - Meerjaren- en life-time variant;
  - Aanstelling in tijdelijke dienst langer dan 5 jaar;
  - Opgaan van de vakgroep Immunologie in de vakgroep Interne Geneeskunde;
  - Stand van zaken m.b.t. de uitwerking van de ontbureaucratiseringskorting (1,2 mln.);
  - Invocering rechtspositie Reglement Wetenschappelijk Onderwijs per 1 januari 1987;
  - Vakbondsfaciliteiten.
- Stukken liggen ter inzage bij de afdeling RP van de Dienst PZ (M. Frissen t.st. 327).

Vrij tussen Kerst en Nieuwjaar

Op maandag 29/12, dinsdag 30/12, woensdag 31/12 en vrijdag 2/1 zijn de medewerkers van de universitaire gemeenschap vrijaf, voorzover de dienst het toelaat. Bovengenoemde dagen worden aange-merkt als verplichte ADV-dagen.

Op woensdag 24 december wordt de dienst om 16.00 uur beëindigd.

MS-DOS-gebruikersbijeenkomst

Alle medewerkers van het AZM en de RL, die zich als MS-DOS-gebruiker aangesproken voelen, worden uitgenodigd om de eerste MS-DOS-gebruikersbijeenkomst bij te wonen. Op de agenda van deze bijeenkomst staat:

- ervaringen met, problemen van, hulpmiddelen voor en gedachten over dBase III (plus);
- algemene informatie-uitwisseling;
- PC Blue Public Domain Library.

De bijeenkomst vindt plaats op vrijdag 19 december om 14.00 uur in Colloquiumkamer.007, Annalaan 60 (voormalig ZZL-gebouw).

Beurzen voor vrouwelijke wetenschappers

Het bestuur van de Stichting Fonds Doctor Catharine van Tussenbroek waarin is opgenomen het Steunfonds van de Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding, maakt bekend dat in 1987 wederom studiebeurzen beschikbaar worden gesteld, tot maximaal f 2500,-. Deze beurzen zijn bestemd voor Nederlandse vrouwen, die hun studie aan universiteit of hogeschool hebben voltooid en gespecialiseerd wetenschappelijk werk verrichten in of buiten Nederland. Aan bijna-afgestudeerde vrouwen kunnen aanmoedigingsbeurzen van maximaal f 1000,- toegekend worden. Voor informatie over de wijze van aanvragen van deze beurzen: Fonds doctor C.v.T., c/o VVAO, Postbus 33, 3155 ZG Maasland.

Lustrumconcert Universiteitsorkest

Op dinsdag 16 december om 20.15 uur geeft het Universiteitsorkest in de Anna Kerk een lustrumconcert.

Uitgevoerd worden:

- Ouverture Iphigenia in Aulis (Gluck)
- Violconcert in E gr. (Bach)
- Deutsche Tänze, bew. A. Webern (Schubert)
- Peer Gynt suite nr. 1 (Grieg).

Het orkest staat onder leiding van Arnaud Brand en medewerking wordt verleend door Inigo van Beurden, viool. Entree: f 5,-, CJP/Pas 65: f 3,-.

Nationale computerwedstrijd voor studenten

Voor het eerst wordt in Nederland een nationale computerwedstrijd voor studenten gehouden. Onder de naam "The Challenge" worden studenten aan universiteiten en HBO-instellingen uitgedaagd om met een soft- of hardware-inzending mee te doen.

Het ligt in de bedoeling om aan de wedstrijd de grootste informaticaprijs van ons land te verbinden, nl. een complete post-doctorale studie aan de nieuwe Informatica Universiteit (waarde ca. f 100.000,-). Daarnaast wordt ook nog voor enkele tienduizenden guldens aan andere prijzen uitgereikt.

Studenten uit alle studierichtingen kunnen aan The Challenge deelnemen. Bij de beoordeling van hun inzending wordt rekening gehouden met studierichting en achtergrond.

Belangstellenden voor de wedstrijd kunnen gratis een informatiepakket aanvragen bij The Challenge. Antwoordnummer 10316, 2400 WB Alphen aan den Rijn. Info: 01720-34554.

Agenda studentenvereniging KOKO

Maandag 15 december 21.00 uur: Go (inlichtingen: Ad Huykeshoven tel. 438348).

Dinsdag 16 december 19.00 uur: mensa: szekely gulyas (hongaarse zuurkool). Van 20.30 tot 1.30 uur videomathon met alles dat van Freek de Jonge op video verschenen is.

Woensdag 17 december 19.00 uur: mensa.

21.30 uur: zeskamp tweede ronde: cultuur. Na de eerste ronde gaat het team van de Demerstraat aan de leiding.

Donderdag 18 december 19.00 uur: kerstdiner.

Vanaf 21.30 uur: swingavond.

Vrijdag 19 december 19.00 uur: kerstdiner.

Inschrijffijsten voor zowel de mensa, als de kerstdiners hangen in de kroeg; voor

mensa kan telefonisch ingeschreven worden.

Agenda Circumflex

Maandag 15 december 20.00 en 22.30 uur: video "Absolute beginners".

Dinsdag 16 december 19.00 uur: mensa.

Woensdag 17 december: kerstdiner.

Donderdag 18 december 19.00 uur: mensa.

22.00 uur: salsa-avond.

Agenda Tafelstraat 13

Vrijdag 12 december 20.00 uur: co-assistentengroep.

Zondag 14 december 19.00 uur: adventsviering in de Celdebroederskapel m.m.v. van het koor. Voorganger: Pim Ligthoet. De Celdebroederskapel ligt in de tuin van de broeders van de Beyaerd. Brusselsestraat 38 of via Celdebroedersgang.

Maandag 15 december 20.00 uur: leerhuiscursus "Aspekten" praat over de Joodse traditie en euthanasie.

Dinsdag 16 december: maaltijd ter afsluiting van het eerste semester voor deelnemers aan groepen en regelmatige bezoekers. Aperitief vanaf 17.30 uur maaltijd vanaf 18.30 uur. Opgave tot dinsdag 13.00 uur. Kosten: f 4,- p.p. Liefde-muziek: Latijns-amerikaans door José (Pepe) Perez uit Ecuador.

Woensdag 17 december: de filosofiegroep over de verhouding geloof en wetenschap gaat deze keer niet door. Vervolg in januari.

Donderdag 18 december 20.00 uur: Islam-groep: uitgestelde bijeenkomst van 9 december.

Vakantie: Tafelstraat 13 is gesloten van 22 december tot 5 januari.

Klaverjassen personeelsvereniging Universeel

Op 15 december start de PV weer met het maandelijks klaverjassen. Het ligt in de bedoeling om in mei de finale te spelen; voorwaarde hiervoor is wel dat tenminste 5 avonden (vrijblijvend) wordt deelgenomen aan de interne competitie.

De geplande data (telkens op maandag) zijn 15 december, 12 januari, 16 februari, 16 maart, 13 april, 11 mei en 15 juni. Aanvang 20.00 uur in het Kruihuis (ingang via Academieplein). Aanmelden zo spoedig mogelijk via t.st. 210 of 336.

Kruidentuin

Sinds kort bestaat er een werkgroep die zich tot doel heeft gesteld om de kruidentuin naast het gebouw "Randwijk" nauwer bij het onderwijs te betrekken. Deze werkgroep gaat, naast het verzorgen van de tuin, uitzoeken welke kruiden er voorkomen, hoe ze te gebruiken zijn als geneesmiddel en hoe van de kruiden geleerd kan worden over de invloeden van de seizoenen.

De bedoeling is om o.a. bij alle planten naambordjes te zetten, een overzichtsplattegrond van de tuin te maken en eventueel rondleidingen te gaan verzorgen.

Voor informatie: "de Kruidentuin", pla. Protogoras, Randwijk.

Eetzaal

Op 12 december wordt er een eetzaal georganiseerd door het Nicaragua Komitee en de Werkgroep "Vrouw en de wereld". De opbrengst komt ten goede aan een project dat de koffieplukbrigade (met 2 Maastrichtse vrijwilligers) tijdens haar verblijf in Nicaragua zal uitkiezen.

De eetzaal wordt gehouden op het CVOS, Cortenstraat 4. Er wordt in twee groepen gegeten, om 18.00 en om 20.00 uur. Kosten f 10,-, kinderen f 5,- (drinken voor eigen rekening). Opgeven, uiterlijk op 11 december, tussendoor 10.00 en 16.00 uur: tel. 213841.

Jaar van de daklozen

Het Centrum voor Vrede en Ontwikkelingssamenwerking start binnenkort een werkgroep die activiteiten gaat ondernemen rond het "Jaar van de Daklozen" (1987).

Het CVOS doet een beroep op huurders van woningbouwverenigingen en anderen om zich te melden voor deze werkgroep.

RL-Agenda

12-12 2e dag PAOR-cursus "Algemene voorwaarden in de praktijk naar huidige en nieuw recht". RL, 13.30-17.30 uur, info: t.st. 753/729.

12-12 Promotie J. Knottnerus, Aula (J), 14 uur, info: t.st. 257/269.

13-12 Galafeest RL, Fort St. Pieter, info: Stichting Academisch Gala, Keizer Karelplein 14.

16-12 Uitvoering Universiteitsorkest, Annakerk, Via Regia, 20.15 uur, info: B. Martin, 04407-1848.

18-12 Uraadsvergadering, kamer 100 (J), 16.00 uur.

18-12 Lezing "Japanse wijsbegeerte (Zen)" door prof.dr. F. Vos, Aula (J), 20 uur, info: tel. 887777, J. Dassen.

19-12 Promotie R. Oostenbroek, Aula (J), 14 uur, info: t.st. 257/269.

19-12 Promotie J. de Ree, Aula (J), 16 uur, info: t.st. 257/269.

19-12 Kerstlunch secretariael overleg, Kruihuis, 12 uur, t.st. info: 748.

29-12 Verplichte ADV-dag.

30-12 Verplichte ADV-dag.

31-12 Verplichte ADV-dag.

02-01 Verplichte ADV-dag.

Op woensdag 15 december vindt de eerstvolgende vergadering van de Uraad plaats in kamer 100 van het Jezuietenklooster. Deze bijeenkomst begint om 16.00 uur, dus eerder als normaal. Om 18.00 uur gebruikt men de maaltijd in het restaurant (J), waarna om 19.30 uur de vergadering hervat wordt.

Lezingen in het krommosexuehoudt L 17 decerische kritisch Plaats: 1 1105, / wang: 10

Ontwik Bij de 5 male Or sterdam Intern Kunstm Nederl volgen in dit b onderzo verwoor Voor inl straat 20 737515.

Student De stu Viol en bemiddde nele, so aard. Zij geve te en a studie roeps toelat aanm het W inschr schrij studie milita studie deren social

Voor in spraken nisch be derdag 887777 Op dins den de van 14 De stud het Ouc 3.

Studie-i In de sti matie a diericht het Nec derwijs aanwezi tie te v Hoger I

De stud Oud-Ge tel. 887 Openinj dag van

V

Schrifte ding va en env aan de

BULLETIN

Op woensdag 7 januari is de eerste bijeenkomst om 20.00 uur. Deze vindt plaats in het pand van het CVOS, Corstenstraat 4. Geïnteresseerden kunnen zich tevoren al aanmelden: tel. 213841.

Lezingencyclus homosexualiteit
In het kader van de lezingencyclus "Homosexualiteit, welke homosexualiteit?" houdt Louis Gooren (VU) op woensdag 17 december een lezing getiteld: "Biologische theorieën over homosexualiteit kritisch doorgeleefd".
Plaats: hoofdbouw VU, de Boelelaan 1105, Amsterdam, zaal 1A-05. Aanvang: 16.00 uur.

Ontwikkelingseconomie
Bij de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) in Amsterdam verscheen onlangs het boek "Internationale herstructurering in de Kunstmestsector", met als ondertitel "Nederlands overheidsbeleid en de gevolgen voor de ontwikkelingslanden". In dit boek staan de resultaten van een onderzoek, dat bij SOMO gedaan is, verwoord.

Voor informatie: SOMO, Paulus Potterstraat 20, 1071 DA Amsterdam, tel. 020-737515.

Onderwijs
De studentendekanaat mw. F. Meyer-Viol en mw. H. de Bruin begeleiden en bemiddelen in zaken van rechtspositionele, sociaal-economische en psychische aard.
Zij geven (aspirant-)studenten informatie en advies over:

- studiemogelijkheden/studie- en beroepskeuze
- toelatingsvoorwaarden voor het WO
- aanmelding, selectie en plaatsing in het WO
- inschrijving/inschrijvingsvormen/inschrijvingsduur
- studiefinanciering
- militaire dienst
- studieverandering/studiestaken/afstuderen
- sociale voorzieningen.

Voor informatie en het maken van afspraken zijn de studiedekanaat telefonisch bereikbaar van maandag t/m donderdag tussen 9.30 en 11.00 uur via tel. 887777.

Op dinsdag- en donderdagmiddag houden de dekanen open spreekuur (d.w.z. dat men zonder afspraak terecht kan) van 14.30 tot 16.30 uur.

De studentendekanaat zijn gehuisvest in het Oud-Gouvernement, Bouillonstraat 3.

Studie-infotheek
In de studie-infotheek is ter inzage informatie aanwezig met betrekking tot studierichtingen en afstudeeringsrichtingen van het Nederlandse Wetenschappelijk Onderwijs. Tevens zijn beroepsgidsen aanwezig en is enige algemene informatie te verkrijgen over studeren in het Hoger Beroeps Onderwijs.

De studie-infotheek bevindt zich in het Oud-Gouvernement, Bouillonstraat 3, tel. 887777.

Openingsuren: maandag t/m donderdag van 14.00 tot 16.30 uur.

Vacatures
Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturenummer op brief en envelop vóór 22 december richten aan de dienst Personeel Zaken.

Interne vacature 187
Bij de Universiteitsbibliotheek bestaat binnen de afdeling Aquisitie een vacature voor een **MEDEWERKER BESTELADMINISTRATIE M/V (0,5 fte)**.
Taken:

- behandelen van aanvragen voor de aanschaf van boeken; controle op aanwezigheid; bibliografische controle;
- assistentie bij het verwerken van aangekocht materiaal en schenkingen.

Vereist:

- middelbare schoolopleiding, minimaal HAVO;
- voltuoide bibliotheek-opleiding (BDA of GO-A3);
- grote mate van nauwkeurigheid.

Arbeidsvoorwaarden:

het betreft een tijdelijke aanstelling voor de periode van 1 januari 1987 tot 1 januari 1988. Betrokkene zal in dienst zijn van de Stichting Vrienden van het Sociaal Historisch Centrum, maar gedetacheerd worden bij de Universiteitsbibliotheek.

Salariëring: afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring maximaal 0,5 x f 2725,- bruto per maand (schaal 4).

Inlichtingen: de heer R. Tilly, t.st. 408 of Mw. Frederiks, t.st. 410.

Interne vacatures 188 en 189
De Faculteit der Rechtsgeleerdheid roept gegadigden op voor de functies van

UNIVERSITAIR DOCENT M/V in het recht in het bijzonder Strafrecht (vac.no.188) en

UNIVERSITAIR DOCENT M/V in het recht in het bijzonder Europees recht (vac.no.189).

Studieopzet:

de studie is opgezet volgens de aan de RL gehanteerde methodieken van probleemgestuurd onderwijs en volgens de uitgangspunten, zoals die in de nota Rechten in Maastricht nader ten behoeve van de juridische studierichting zijn vastgelegd.

Taak UD-Strafrecht (vac.no.188):

- het verlenen van medewerking aan de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs op het gehele gebied van het recht (zoals het vervaardigen van studie- en examenmateriaal, begeleiding onderwijsgroepen);
- het verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van het strafrecht, alsmede het deelnemen aan door verschillende vakgroepen tezamen te entameren onderzoek;
- het verrichten van bestuurlijke werkzaamheden.

Taak UD-Europees recht (vac.no.189):

- het verlenen van medewerking aan de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs op het gehele gebied van het recht (zoals het vervaardigen van studie- en examenmateriaal, begeleiding onderwijsgroepen);
- het verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van het Europees recht, alsmede het deelnemen aan door verschillende vakgroepen tezamen te entameren onderzoek;
- het verrichten van bestuurlijke werkzaamheden.

Vereist voor beide functies:

een postdoctorale onderzoekservaring, uitzicht biedende op een promotie, en postdoctorale onderzoekservaring, of relevante postdoctorale praktijkervaring van enige jaren.

Arbeidsvoorwaarden:

de aanstellingen zullen geschieden in de rang van universitair docent, salaris minimaal f 3196,- en maximaal f 6854,- bruto per maand. Aanstelling in deeltijdfunctie behoort tot de mogelijkheden.

In het kader van het streven van de FdG naar een evenwichtige personeelsopbouw genieten bij gelijkwaardige bekwaamheid en geschiktheid vrouwen de voorkeur. Zij worden daarom uitdrukkelijk uitgenodigd te solliciteren.

Inlichtingen over de functie UD-Strafrecht: Mr.G. Mols, tel. 887777, t.st. 201 of privé 04759-3461.

Inlichtingen over de functie UD-Europees recht: prof.mr. C. Flinterman, tel. 887777, t.st. 203 of privé 043-626927.

Congressen

Landelijke Gezondheidszorg-onderzoekdag
Aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam vindt op dinsdag 16 december de vierde Gezondheidszorg-onderzoekdag plaats. De inschrijving is open vanaf 8.45 uur en de dag start om 9.30 uur. Er zijn 67 voordrachten, 4 demonstraties en postersessies. De onderwerpen die aan de orde komen variëren van informatiekunde en zorg tot geestelijke gezondheidszorg, van kankerzorg tot thuiszorg.

De voordrachten worden gehouden in collegezalen op het Hoboken-complex, dr. Molewaterplein 50, Rotterdam (nabij Dijkzigtziekenhuis).

Exemplaren van het programma-overzicht zijn te verkrijgen via de telefoonnummers 010-4635151, 4635158 en 4081775.

Studiedag Mensenrechten in Afrika
Naar aanleiding van de internationale week voor de mensenrechten organiseert het SIVOS/Afrika Centrum, in samenwerking met de juridische Faculteit van de RL een studiedag op zaterdag 20 december onder de titel "Mensenrechten in Afrika ter discussie".

Deze studiedag vindt plaats in het SIVOS-Afrika Centrum, Rijksweg 15, 6267 AC Cadier en Keer.

Voor informatie en aanmelding: SIVOS-Afrika Centrum, tel. 04407-1226.

Marktdag Vredesonderzoek
De Werkgroep Onderzoek naar Internationale Betrekkingen en Vredesvraagstukken (i.o.) organiseert op vrijdag 19 december een marktdag Vredesonderzoek. Rond 40 onderzoekers (sters) presenteren bij deze gelegenheid het onderzoek waaraan zij werken, met als thema's o.a. publieke opinie, defensiestrategie, technologie en aard der wapening en ethiek, waarden en normen t.a.v. het wapeningsvraagstuk.

De marktdag wordt gehouden in het Witte Singel/Doelencolplex, Cleveringplaats 1, Leiden. Kosten: f 25,- p.p. (koffie/thee, lunch, borrel, programma-boek).

Inlichtingen en aanmelding bij SISWO: tel. 020-240075 (J. van Nederpelt).

Sport
Badmintoncursus
Met ingang van maandag 5 januari start een nieuwe cursus badminton voor beginners in MAVO Scharn. Tijd: 19.00-20.00 uur. Liefhebbers kunnen zich opgeven bij bureau LV&S.

Geen les
Op donderdag 18 december vervallen alle lessen van het programma LV&S.

Muay Thai
Peter Wewenkang start maandagavond 5 januari om 22.30 uur de training Muay-Thai in de ruimtes van sport-school Zenden in Maastricht.

Van januari tot en met mei zal deze klassieke verdedigingssport (een betere conditie, een groter concentratievermogen, het beste zelfverdedigingssysteem) elke maandag van 22.30 tot 23.30 uur gegeven worden. Peter, 3e dan en drievoudig

Nederlands kampioen karate) zal regelmatig geassisteerd worden door Kata-kampioene Bianca Lotz.

Geen extra kosten, een geldige sportkaart volstaat.

Paardrijden
Op 14 januari gaan 2 nieuwe paardrijcursussen van start, te weten

- woensdag 17.30-19.00 uur voor gevorderden en
- woensdag 19.00-20.30 uur voor beginners.

Plaats: manege Sint Michaël, Heugem. Kosten: f 100,- voor 8 x 1,5 uur les.

Verdere informatie en/of inschrijven bij bureau LV&S.

Zwemmen
Met betrekking tot het zwemmen in 1987 is er een extra mogelijkheid bijgekomen, te weten: cursussen zwemles voor volwassenen in zwembad Heer, en wel op maandag 19.30-21.30 uur, op woensdag 19.00-21.30 uur en op vrijdag 19.30-21.00 uur.

Aanmelden bij bureau LV&S.

Info-uurtje LUSS
Met ingang van 1 december vindt het LUSS-info-uurtje plaats van maandag t/m vrijdag van 12.30-13.30 uur in kamer 28 van het Jezuiten klooster.

Nieuw bestuur LUSS
Op woensdag 19 november vond er een bestuurswisseling plaats. De nieuwe bestuursamenstelling is als volgt:

- Rob Boersma, voorzitter
- Agnes Brandsma, vice-voorzitter/2e secretaris
- Frans Lustermans, penningmeester
- Inge Mulders, 1e secretaris
- Monique Heijmans, commissaris
- Yvonne Schmeets, commissaris
- Lex Boerboom, commissaris.

Zeilvereniging in oprichting
De Maastrichtse Studenten Zeilvereniging in oprichting houdt op woensdagavond 17 december een informatie-avond.

Doel van die avond is geïnteresseerden te informeren over haar werkzaamheden en activiteiten, het aantrekken van studenten die willen meewerken aan de oprichting en het nadenken over een naam voor de vereniging.

Tevens zal de zeilvideo "Spa Regatta" vertoond worden.

Plaats: 1e verdieping cafe Tribunal, Tongersestraat 1. Aanvang: 20.00 uur.

Geneeskunde

Algemeen

Uitreiking basisartsgetuigschriften
Op 3 november is aan onderstaande personen het basisartsgetuigschrift uitgereikt:

M. Bruls, M. van Dijk, B. Doove, M. Geraedts, H. Hamelers, F. Hanssen, P. Hofhuis, J. Hovens, P. Ijpelaar, M. Korte, R. Kuijpers, E. Landsbergen, R. Linden, M. Maegdenberg, J. Mulders, M. Paulssen, K. Rademakers, M. Rozendaal, H. Ruijters, M. van der Sangen, M. Smits, F. Stals, M. Stibbe en J. Swaan.

Onderwijs

Blokcursus medische informatica
In de week van 26 t/m 30 januari is er weer een blokcursus Medische Informatica voor 4e, 5e en 6e jaars studenten FdG.

Via voordrachten, demonstraties en practica zullen o.a. de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- programmeren in MUMPS,
- huisarts-informatie/onderzoeks-systeem,
- ziekenhuis-informatie-systeem.

- computer-anamnese,
- computer-ondersteunend-onderwijs,
- medische databases in viditel,
- regel van Bayes en ROC-curves bij differentiaal diagnostiek,
- ontwerpen van beslissingsbomen bij diff. diag.,
- expertsystemen voor diff. diag.,
- signaalanalyse van het ECG.

Plaats: gebouw MIS, Annalaan 60.

Cursus gaat door bij minimaal 12 deelnemers en er is een maximum van 20 deelnemers. Inschrijven bij secretariaat Medische Informatica, tel. 434410 t.st. 29, vóór 21 januari.

Voortgangstoets FdG

De eerstvolgende, voor alle studenten Geneeskunde verplichte, voortgangstoets wordt afgenomen op woensdag 17 december vanaf exact 9.00 uur tot uiterlijk 13.00 uur. De zalen zijn open vanaf 8.45 uur. Om de toets op tijd te laten beginnen dient iedereen om 8.55 uur op de voor hem/haar gereserveerde plaats te zitten.

De optisch leesbare antwoordformulieren dienen met een HB (zacht) potlood ingevuld te worden.

De verdeling van de studenten over de 3 locaties is in principe hetzelfde als in september en is als volgt:

- Sporthal de Heeg, Roserije 500: studenten met reg.nrs. 86.001 enz en 84.001 enz.
- Sporthal de Geusselt (nabij MVV-stadion): studenten met reg.nrs. 82.001 enz. en 83.001 enz.
- Sporthal Daalhof, Goudenweg 190: studenten met reg.nrs. 85.001 enz. en de oudere jaars (met nrs. 81.001 enz. 80.001 enz., 79.001 enz. enz.)

Voor nadere informatie betreffende het reglement van orde wordt verwezen naar de informatieset over het onderwijsprogramma 1986/87.

Keuzeblok 4.4 (Orthopedie, Anatomie, Skillslab.)

In dit keuzeblok worden studenten in de gelegenheid gesteld om kennis en inzicht te verwerven in de normale en pathologische bouw en functie van de wervelkolom, de onderste extremiteit en de schoudergordel en tezamen met de opgedane ervaring in vaardigheid van het onderzoek van deze regioes kennis en inzicht te toetsen aan casus en patiënten.

Door een aantal inhoudsdeskundigen (voor de normale bouw en functie een anatoom, voor de pathologie een orthopedisch chirurg en voor de onderzoeksvaardigheden een skillslabmedewerker) worden de volgende thema's gepresenteerd: de wervelkolom, het heupgewricht, het kniegewricht, de voet en enkelgewrichten en de schoudergordel.

Deze onderwerpen kunnen worden bestudeerd m.b.v. een aantal seminars, zelfstudie, snijzaalpreparaten, anatomie in vivo, skillslabtraining en patiëntenonderzoek. De 6e week wordt gebruikt voor afronding van de studie en formatieve evaluatie.

Het keuzeblok biedt plaats aan maximaal 21 studenten. Opgave dient te geschieden vóór 9-1-1987 bij het secretariaat van de vakgroep Anatomie en Embryologie (t.st. 557). Plaatsing geschiedt op volgorde van aanmelding onder het motto "vol is vol".

Het rooster voor het blok wordt toegezonden naar het door de student opgegeven adres twee weken voor de aanvang van het blok.

Vacature VABC
Binnen de Vaardigheidstoetsbeoordelingscommissie/VABC bestaat een WP-vacature. Voor de vacature wordt verwacht dat de kandidaat belangstelling heeft voor het evalueren van vaardigheden. Daarnaast dient de kandidaat een specifieke belangstelling te hebben op het gebied van het Abdomen en Thorax-perifere circulatie.

Er wordt een onderwijsbelasting van 250 uur gerekend, die als officieel geregistreerde onderwijstijd geldt. Een beschrijving van het takenpakket van de VABC wordt op aanvraag verstrekt door het bureau Onderwijs FdG (t.st. 225).

Voor informatie: S. van Luyk, t.st. 266 Randwijk.

BULLETIN

Belangstellenden kunnen schriftelijk reageren: secretariaat VABC, p/a bureau Onderwijs FdG.

De sollicitatietermijn sluit 14 dagen na verschijnen van dit blad.

Openingsdagen onderwijsinformatiebalie

In verband met de onderwijsvrije dagen rond Kerstmis zal de onderwijsinformatiebalie FdG gesloten zijn van 29 december tot 5 januari.

Vanaf 5 januari zal de balie weer dagelijks geopend zijn van 11.30 tot 12.30 uur (kamer 025 van het Jezüetenklooster).

Economie

Onderwijs

Colloquium Joop Hartog

Maandag 15 december 15.30-17.00 uur in kamer 3061: colloquium Joop Hartog. De titel is "An ordered response model for allocation and earning".

Dit colloquium is met name interessant voor studenten die momenteel blok 3.3 lopen.

KOFFIEPLUKKEN IN NICARAGUA

De Maastrichtse studente gezondheidswetenschappen Hedwig Breuker vertrekt op 21 december met een koffieplukbrigade naar Nicaragua. De reis vindt plaats op initiatief van de Maastrichtse studenten- vakhond NSEM in samenwerking met het Nicaragua Komitee Utrecht. De koffieplukbrigade zal vier weken lang op een plantage werken. Daarna worden er gedurende twee weken verschillende projecten en instellingen bezocht. De Nederlandse brigade wil tijdens haar verblijf in overleg met de Nigaruaanse studentenvakhond- een

project kiezen dat financieel ondersteund zal worden. Daarom probeert de groep om voor het vertrek zoveel mogelijk geld bij elkaar te krijgen. Wie het project wil ondersteunen kan geld overmaken op gironummer 5486989 t.n.v. Nigara-

gua Komitee Utrecht, Esdoornstraat 14, o.v.v. Bijdrage koffieplukbrigade '86-'87. Door overmaking van f 10,- op dit gironummer (o.v.v. "Nieuwsbrief koffieplukbrigade '86-'87") ontvang je 3 of 4 nieuwsbrieven. (EN)

Nieuwstraat 9, 6211 CR Maastricht
Tel. 043-210825

De BOEKHANDEL waar je wat aan hebt.

GETROUWDE AMTBENARESSEN MOETEN VECHTEN VOOR PREMIES

Vrouwen voor wie de overheid tussen 1973 en 1985 te weinig AOW- en AWW-premie afdroeg, hoeven er niet op te rekenen dat zij zomaar krijgen uitbetaald. Dat is de strekking van het antwoord van minister van Dijk (Binnenlandse Zaken) op kamervragen van D66.

Dit voorjaar bepaalde de Centrale Raad van Beroep dat de te weinig afgedragen premies alsnog moesten worden uitbetaald aan negen vrouwen, die daarover een proces hadden aangespannen. Het gaat daarbij om gehuwde ambtenaresen, van wie de man ook in overheidsoverheid dienst was. Wanneer zij samen meer verdienen dan de grens waarover de premie betaald moest worden trok de overheid (die voor ambtenaren toen nog alle premies betaalde) dat voordeel naar zich toe. Hetzelfde deed zich voor bij een dubbele deeltijdfunctie. Ten onrechte, vond de rechter, maar Van Dijk meent dat die uitspraak niet voor iedereen kan gelden. Andere vrouwen zijn immers niet voor hun rechten opgekomen, en dus kan men "in redelijkheid en billijkheid" niet van de overheid verlangen dat zij alsnog betaalt. De overheid mocht verwachten dat dat niet meer hoefde, en dus zou haar rechtszekerheid worden aangetast. Van Dijk vertrouwt erop dat de rechter die argumentatie deelt.

Met de ambtenarenbonden is Van Dijk overeengekomen om dertien proefprocessen te houden, waarin alle mogelijke situaties aan de orde komen. Gekeken wordt bijvoorbeeld of het verschil maakt wanneer men al eerder bezwaar of beroep tegen de regeling heeft aangetekend. Volgens bestuurder Bob Albersen van de Centrale voor Middelbare en

Hogere Ambtenaren (CMHA) zit Van Dijk helemaal fout. Eerdere jurisprudentie, waarop de minister zich beroept, gaat volgens hem hier niet op. Bovendien heeft ook de EG Nederland terechtgevoerd.

Volgens Albersen hebben zich in de afgelopen tijd honderden vrouwen gemeld die met de CMHA een proces willen voeren. Gemiddeld maken zij aanspraak op zo'n 15.000 gulden extra loon over de periode 1973-1985. Maximaal kan dit oplopen tot 63.000 gulden. Voor de overheid zou met het corrigeren liefst 700 miljoen gemoeid zijn. Niettemin wil Van Dijk zich aan de uitkomst van de proefprocessen onderwerpen.

Bert Bakker/UP

CARABAS IN GEVAAR

Het blad van de rechtenfaculteit, Carabas, kampt met financiële problemen. Het bedrag, dat de faculteit jaarlijks reserveert voor studentervoorzieningen, stijgt niet voldoende om de verhoogde kosten volledig te kunnen dekken. Het is echter niet zo, dat Carabas binnenkort ophoudt te bestaan. Het uitzicht op de nabije nieuwe distributieronde houdt het blad voorlopig in leven.

Over 1986 heeft Carabas van de op 9000 gulden begrote jaarkosten slechts 5750 gulden van de faculteit ontvangen. "Vooral nu, tegen het einde van het jaar, werken we op het randje van ons kunnen", vertelt René Theelen, penningmeester van Carabas. "Onze schuld bedraagt nu al enkele duizenden guldens en het is nog maar zeer de vraag of we het in 1987 allemaal zullen bolwerken. We wachten eerst maar af hoeveel we voor dat jaar van de faculteit ontvangen; tot die tijd gaan we gewoon door met Carabas, al zal de uitvoering misschien iets slanker worden."

BB

CONDOOMS BESTELLEN ZONDER BLIKKEN OF BLOZEN

Veel mensen vinden het niet prettig om in de winkel condooms te kopen. Dat hoeft ook niet, want condooms kunt u gewoon per post bestellen. Maar neem dan wel de vertrouwde kwaliteit van de NVSH. Want daar kunt u van op aan.

	Bestelnr.	Prijs per 12 stuks	Prijs per 36 stuks
CONCEP GROEN Droog condoom met ronde top	107 T	f 11,-	f 29,80
CONCEP GEEL Met glijmiddel en ronde top	105 T	f 13,-	f 34,80
CONCEP PAARS Met glijmiddel en zaadreservoir, gevormd	106 T	f 14,90	f 39,80
CONCEP M Met zaaddodend glijmiddel en reservoir, gevormd	108 T	f 16,25	f 43,40
SAFE SEX Versterkt condoom voor robuust gebruik, met glijmiddel en reservoir	109 T	f 21,60	f 58,30
CONCEP FUN Met glijmiddel en reservoir en ribbels voor extra plezier	114 T	f 17,15	f 46,55
TUTTI FRUTTI Condoom met een smaakje, gevormd en met reservoir	111 T	f 2,- per stuk	

VERTROUWDE CONDOOMS VAN DE NVSH

Bestel nu! Door storting op postbanknr. 1505030, t.n.v. CMD, Den Haag. Of stuur een ingevulde eurocheque of betaalkaart naar NVSH, Postbus 64, 2501 CB Den Haag. Vermeld duidelijk bestelnummers en aantallen. Uw bestelling wordt toegezonden in een neutrale verpakking. Minimum-afname t.w.v. f 15,-. Tot 31 december 1986 betaalt u geen verzendkosten.

De genoemde middelen zijn eveneens verkrijgbaar bij de NVSH-afdelingen en de consultatiebureaus van de Rutgershuizen.

KAN JE ZIEKTEKOSTENVERZEKERING GOEDKOPER?

Veel studenten zijn tegen ziektekosten verzekerd via hun ouders. Dat is natuurlijk prima, als dit inhoudt dat zij gratis zijn meeverzekerd in het ziekenfonds.

Maar hoe zit het bij particuliere verzekeringen? Studenten kunnen hier veelal met hun ouders zijn meeverzekerd tegen gereduceerd tarief. Maar het is goed eens te bezien of dit wel zo voordelig is. Let daarbij op de volgende punten:

- De meeverzekeringspremies lopen globaal uiteen van f 500,- tot f 1900,- per jaar. (Maar bij sommige verzekeraars kunnen het derde of vierde en volgende kinderen gratis zijn meeverzekerd.) Bij de Studentenverzekering SSGZ betaal je slechts f 440,- per jaar. (25 jaar en ouder: f 480,-)
- Het eigen risico bedraagt bij de SSGZ maar f 50,- per jaar. Bij andere verzekeringen is het vaak veel hoger.

Particuliere verzekeringen zijn meestal opzegbaar per 1 januari en altijd binnen één maand na aankondiging van een premieverhoging. De SSGZ accepteert alle eerstejaars (jonger dan 27 jaar) die zich aanmelden voor 15 januari zonder selectie.

Studentenverzekering SSGZ

Vraag onze folders: tel. 01719-70944 of antwoordnummer 10070, 2200 VB Noordwijk.

Studentenhuis „In de Fortuyn”

Boschstraat 97, links van de St. Matthiaskerk.

- * Aldaar zijn gevestigd het R.K. Studentenpastoraat Maastricht en de R.K. Studentenvereniging Servatius. Telefoon 043-250054/252039. Secretariaat open: 9.30-12.30 uur.
- * In het studentenhuis zijn ingericht: een grote conversatiezaal met o.a. bar, TV en piano, een ruime leeszaal-bibliotheek (ook open voor vrije studie), een kapel voor meditatie en kleinere ruimten voor gespreksgroepen.
- * Het Studentenhuis biedt graag de gehele dag gastvrijheid aan alle studenten van Universiteit en HBO-instellingen, ongeacht hun levensovertuiging.
- * Elke zondagmorgen om 10.30 uur en donderdagavond om 19.30 uur is er een Eucharistieviering voor studenten. De studentepastor is de gehele week bereikbaar voor persoonlijke gesprekken.

Het Studentenhuis „In de Fortuyn” is een open huis

boeken in heel linnen in leer met gouddruk in perkament
maar ook stencils, proefschriften, e.d.
handboekbinderij arno lipsch
hunnenvweg 41
6224 jp maastricht
tel. 043-625889
als u vakwerk op prijs stelt

cultuur

Satyricon

Maastricht telt meer kroegen dan het jaar dagen. Het grootste gedeelte van dit kroegenbestand valt onder de noemer buurtcafé's en bruine kroegen, goed voor een biertje, een borrel en een babbel. Het bestand wordt gecompleteerd door enkele weinig aantrekkelijke discotheken en welgeteld één(!) nachtgelegenheid. Sinds kort lijkt er enige variatie in de uitgaansmogelijkheden te komen. Satyricon, in de Sint Bernardusstraat, is een etablissement dat uitstijgt boven het provinciale sfeertje. Helder, ruim; draperieën, zuilen en marmerachtige wanden -de inrichting is net aan de veilige kant van kitsch- geven de indruk dat men zich op het terras van een Romeinse villa bevindt. Een gelegenheid waarin je je niet bij voorbaat hoeft te verontschuldigen voor het feit geen geboren en getogen Maastrichtenaar te zijn. "Drie bier," wordt niet gelijk vertaald in "drei pels" door een chauvinist. Aan de afwerking, service en de keuze van achtergrondmuziek schort nog wel het een en ander, maar het surplus is het culturele aanbod. In de twee maanden dat de zaak open is, zijn onder meer Jules Deelder en Drs. P te gast geweest. Eigenaar Laurent Lardinois is nog heel wat van plan: "Voor december hebben wij nog het een en ander in petto. Bijvoorbeeld vrijdagavond 12 december a capella zang met Backseat Giggles. Aan jazz willen wij ruime aandacht besteden. Zondagmiddag 14 december moderne jazz met Han Bennink en Misha Mengelberg, gratis overigens. Met oud en nieuw staat hier twee dagen Que Pasa, Braziliaanse jazz. Twaalf januari is er, onder voorbehoud, een jazzavond onder leiding van Chris Dekker, docent aan het Conservatorium. Het ligt in de bedoeling elke maand een bekende jazz-

persoonlijkheid uit te nodigen voor een workshop." Satyricon wil een cultureel café worden met tal van podiumactiviteiten, zowel muziek, cabaret als toneel. "Wij willen net die dingen aan bod laten komen die deze stad mist."

Herenleed

Een met bolhoed, sik en pandjesjas getooide 'Bovenheer', een brilletje op de neus, voeten in hoge schoenen, en eveneens in een pandjesjas gehulde 'Onderheer', in bizarre uitdossingen en zonder veel verbale inbreng af en toe voorbij schuivende 'Bediende'. Plechtstatige gestyleerde toon, zinnen uitgesproken alsof het tussen aanhalingstekens en groot geblokletterd staat. Herenleed, na vijftien jaar teeven nu in het theater. Waarschijnlijk voor het laatst is dit trio (Cherry Duyns, Armando en Johnny van Doorn) te zien in een 'visueel gedicht'. 'De Praalhans' en 'De Engel' werden deze zomer door Duyns en Armando voor toneel bewerkt. "Het beste is het programma gekarakteriseerd met de ondertitel: weemoed en verlangen", schrijft Cherry Duyns. "Herenleed behandelde altijd grote vraagstukken. Leven en dood, daarmee werd gestooid, zal ik maar zeggen. Maar het ging ook over de vergeefsheid van alles." De Heren zelf drukken het als volgt uit:
 - "Alles wat geweest is, kwam dat?"
 - "Dat kwam."
 - "En als het kwam, komt het dan niet meer?"
 - "Nee, het komt niet meer."
 Ze zijn te ervaren op donderdag 18 december in de Stadsschouwburg Maastricht, 20.00 uur.

Gay & Lesbian

Een selectie uit het Gay & Lesbian Filmfestival is van 18 tot en met 23

december te zien in het Maastrichtse Filmhuis. Het festival kwam tot stand door samenwerking tussen de veertigjarige belangenvereniging voor homoseksuelen, COC, Cinema en theater Desmet in Amsterdam. Het volledige programma was daar te zien. Binnen het festival staan de lesbische en homoseksuele relaties, erotiek en openlijke en verholen kritiek hierop, centraal. Wat is er wel te zien in Maastricht? 'Victim', met een nog jonge Dirk Bogarde in de rol van een advocaat die zich niet wil neerleggen bij de moord op zijn vriend. In 'David Roche talks about love' doet de Canadese komiek (homorist?) Roche zijn filosofie over leven en liefde uit de doeken. 'Nion in the kabaret de la vita' laat door de ogen van een buitenaards wezen het dagelijks leven hier op aarde zien. Een grappige pseudo-documentaire over het taboe op mannelijk naakt door de geschiedenis heen is 'What can I do with a male nude'. Een ware classic en niet te missen is het familiedrama van Tennessee Williams met Elisabeth Taylor en Paul Newman: 'Cat on a hot tin roof'. Een Finse verlaat het ouderlijk huis en kiest in 'Het afscheid' voor een lesbische relatie. Ter bescherming van haar

joodse vriendin collaboreert een Francaise met de Duitsers in 'Novembermond'. 'Madchen in uniform' uit 1931 protesteert tegen de strenge Pruisische opvoedingsmethoden en de nazi-moraal. Lesbisch en succesvol zijn de schrijfsters in 'Fireworks'. 'Westler' verhaalt over een homoseksuele relatie tussen een West- en Oost-Berlijner. Hoe complex een situatie kan worden wanneer een politieinspecteur verliefd wordt op een mannelijke verdachte komt in 'La triche' aan bod. De Beierse, die pianiste wordt in Harlem en uiteindelijk in Hawai beland, heet 'Lucy'. 'International sweethearts of rhythm' behandelt de geschiedenis van de gelijknamige multiraciale vrouwenjazzband uit de veertiger jaren.

Een uitgebreide festivalcatalogus met filmbeschrijvingen, achtergrondartikelen en vele foto's is in het filmhuis te verkrijgen. De juiste aanvangstijden en data staan in de volgende agenda.

Galleries

In de galerij der galerieën dit keer aandacht voor FAH, sinds juli gehuisvest aan de Brusselsestraat (80). Tot 10 januari is daar werk te zien van de groep Graficanka, zes muzikanten-grafici uit Tsjechoslowakije. Jiri Anderle, Karel Demel, Jaroslav Horánek, Vladimir Suchánek en Jiri Sliva willen in hun grafische kunst het surrealisme een nieuwe inhoud geven. Tegenover het in de oostbloklanden voorgeschreven realisme vervult hun werk de functie van vluchtweg: een reactie op de

De groep Graficanka op de Karelsbrug te Praag (foto Miroslav Hucek)

gesloten maatschappij-structuur. Tegelijkertijd vertegenwoordigen zij de Tsjechische traditie om sprookjes te illustreren. De veertig etsen zijn naar Nederland gehaald door een landelijke keten van galeries. De tentoonstelling was ook al te zien in Amsterdam en gaat vanuit Maastricht naar het hoge noorden.

Wie tijd en een vervoermiddel heeft, kan ook eens gaan kijken in galeries even buiten de stad. Fotografie, nog steeds wat achtergesteld in beeldende kunstland, komt aan bod in "Fotogalerie 68" in het Kasteel in Hoensbroek. Tot en met 28 december is er werk te zien van de Duitse fotograaf Gerhard Benz. Zijn opdracht was: alles wat er gebeurt achter de coulissen tijdens een uitvoering in de Weense Opera vastleggen. Op zijn kleurenfoto's ziet men acteurs en actrices voorbij flitsen, vluchtige momenten van een jachtig bestaan.

Poëziefestival

Kunstcentrum Het Bassin aan de Bogaardenstraat organiseert een poëziefestival en een schilderijtentoonstelling onder de naam "Beeldend Denken". De schilders Herbert Bardenheuer, Wolfgang Kupczyk (Duitsland), Jan van den Dobbelen, Gilbert de Bontridder, Fik van Gestel (Belgie), Fons Lemmens en Peter Wehrens tonen hun werk van 14 tot en met 21 december en van 2 tot en met 25 januari. De dichters H.H. ter Balkt, Frans Budé, Hans Faverey, Wiel Kusters, Peter Nijmeijer, Willem van Toorn, Hans van de Waarsenburg, Peter Zonderland en Gregor Laschen dragen 14 december vanaf 16 uur poëzie voor, die een speciale relatie heeft met beeldende kunst. Tevens verschijnt nummer drie van de tweede jaargang van het tijdschrift Het Bassin, geheel gewijd aan deze manifestatie. Naast bijdragen van de al genoemde dichters wordt ook poëzie afgedrukt van ondermeer J. Bernlef, Rein Bloem, Rutger Kopland en Manuel Kneepkens. Een los nummer van dit kunsttijdschrift kost 12 gulden, een abonnement voor zes nummers zestig gulden. Het blad is verkrijgbaar in het kunstcentrum en bij de Maastrichtse boekhandels.

AGENDA

Theater

Stadsschouwburg Maastricht
 'Een poppenhuis', door Zuidelijk Toneel Globe, van Hendrik Ibsen, dinsdag 16 december, 20.00 uur.

Toneelacademie
 Lenculenstraat 31-33
 'De Vossejacht', van Hugo Claus, gespeeld door de eindexamenklas: 12 en 13 december.

Cultureel Centrum "De Maaspoort" Venlo
 'Eenakterfestival' voor noord- en midden-Limburg, 14 december

Muziek

Stadsschouwburg Maastricht
 'Jean Franssen', pianorecital. Kerstkoffieconcert, vrijdag 26 december, 12.30 uur.

Intro-concerten, St. Maartenspoort 2
 'Kamerkoor Cantata', o.l.v. Gerard Frank, zondag 14 december 15.30 uur.
 'Ensemble 'M',

(première-concert), zondag 21 december, 15.30 uur.

Theatercafé

'Und das ist sehr bemerkenswert', liederen van Brecht door Annemiek van Vlerken en Jan van Dongen, vrijdag 12 en zaterdag 13 december, 23.00 uur (gratis).

Diversen

Stadsschouwburg Maastricht
 'Een Venetiaanse avond', koor, solisten en ballet, vrijdag 12 december en zaterdag 13 december.
 'Herenleed reist verder', Armando, Cherry Duyns en Johnny van Doorn, donderdag 18 december.
 'Tunnel zonder vluchtstrook', Youp van 't Hek, zaterdag 20 december.

Tentoonstellingen

Bonniefantemuseum, 'De Grootste Sortering', ma t/m vrij 10 tot 17, za en zo 14 tot 17 uur. Enkele werken van Christian Megert t.g.v. de ingebruikneming van "Maas in Beeld".
Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43, Leo Zogmayer, Ton Slits, Han van Wetering, opening zondag 30 november.
Schuwirth en Van Noorden, Rechtstraat 64, Herma van den Heuvel, beelden, schilderijen,

do t/m zo 14 tot 17.30 uur, do 19 tot 20.30 uur.

Stadsacademie, Kruissheren 10 a, wisselende tentoonstelling van studentenwerk in gang parterre hoofdgebouw en in de vitrines aan de Brusselsestraat.
Jan van Eyckacademie, beelden van Christian Megert tot 7 dec.
Cor Block, work in progress, tekeningen t/m 18 dec. en Juan Gazález León, schilderijen.
Podium Posjet, Vijverdal, Goswin Thijssen, werken in zwart/wit & kleur in meerdere technieken.
Galerie Wolfs, Genius Loci en Frits van de Zander.
Studio ROZ, tekeningen van Han Rameckers
Galerie Dis, schilderijen en etsen van Marianne v.d. Heijden.
Museum Van Bommel-Van Dam Venlo, tekeningen, pastels en schilderijen van André Dieteren.
Galerie Hof van Oensel, Schimmert, Maddy Rentenaar, olieverven gouaches, reliëfschilderijen. Ernest Joachim, bronzen en keramische plastieken. Opening 15 november.
Galerie Fah, Graficanka, grafiek uit Tsjechoslowakije, woe t/m za 13-17 uur.
Galerie de Sauveur, Ulestraten, Willem Heesen (nieuw glas), Robert Terwindt (olieverf, gouaches). Horst Göbbels (porcelein, steengoed), Cecile Budé (gemengde technieken),

opening 22 november.
Musee d'Architecture, Luik, Christiane Lebrun, keramiek, dag, behalve ma en woe 13 tot 18.30 uur.
Streekmuseum St. Odiliënberg, Kerkplein 10: Schilderijen en tekeningen van Nico Cobben (medewerker RL) di t/m vrij 10.30-16.30, zo 13.30-17.30.
Abteiberg, Mönchengladbach (D): 'Gordon Matta-Clark-Retrospektive'.
Kasteel Hoensbroek, Fotogalerie 68: Gerhard Benz, weekend 13.30-17.00 uur.
Galerie Signature, Jan Asselbergs (tekeningen en schilderijen) t/m 14 dec. 21 dec. t/m 13 jan. Lou Boonman, grafiek en sculpturen.
Galerie Wansink, Roermond, Gerbrand Volger, schilderijen, woe t/m zo 13.30-17.00 uur.

Films

Filmhuis, Maastricht
 Capucijnengang 3
 'De tango van onze jeugd', A. Mkritsian, do 11 dec t/m woe 17 dec, 20.00 uur.
 'Abel', A. v. Warmerdam, do 11 dec t/m wo 17 dec, 22.00 uur.
 'Victim', B. Deardon, do 18 dec, 20.00 uur.
 'David Roche talks to you...', Nion in the kabaret de la vita, What can I do with a male nude, do 18 dec. 22.00 uur.
 'Cat on a hot tin roof', R. Brooks, vr 19 en za 20 dec 20.00 uur.
 'Het afscheid', T. Niskanen, vr 19

dec. 22.00 uur.
 'Novembermond', A. van Grote, za 20 dec. 22.00 uur.

Mabi

Kleine Gracht 24a
 'Heartburn' van M. Nichols, dagelijks om 2.30-9.00 uur, za, zo ook om 6.30-9.00 uur, wo alleen om 9.00 uur.
 'Top Gun' van T. Scott, dagelijks om 2.30-9.00 uur, za en zo ook om 6.30 uur.
 'Down and out in Beverly Hills' van P. Mazursky, dagelijks om 2.30-9.00, za, zo ook om 6.30 uur.
 'Howard the duck' van G. Lucas, dagelijks om 2.30-8.30 uur, za, zo ook om 6.15 uur.

Cinema Palace

Wijckerbrugstraat 1
 'Ruthless People', dag, om 19.00 en 21.15 uur, zaterd. en zond. ook om 14.30 uur.
 'Shanghai Surprise', dag, om 19.00 en 21.15 uur, zaterd. en zond. ook om 14.30 uur.
 'A test of love', dag, om 19.00 en 21.00 uur, zaterd. en zond. ook om 14.30 uur.

Ciné-K

St. Bernardusstraat 13
 'Danton', do 11 t/m wo 17 dec, 20.00 uur.
 'Histoire Immortelle', do 11 t/m wo 17 dec, 22.15 uur.

Istrië

Vorige week Griekenland, nu Joegoslavië. Achter het Vleeschhuis (V & D dus) vindt men het Joegoslavisch restaurant Istrië. Een klein restaurantje met ongeveer acht tafels (Nico telt dat soort dingen). De sfeer is er tamelijk neutraal: niet buitengewoon gezellig, maar ook niet buitengewoon ongezellig. De zaak wordt gerund door echte Joegoslaven. (dat wil zeggen we nemen maar aan dat het Joegoslaven zijn want ze spreken een taal die wij in elk geval niet verstaan). Onverklaarbaar is voor ons dan ook, waarom de zaak gedecoreerd is met een model van een zeventiende eeuwse schip dat vooralsnog doet denken aan de schuiten waarmee onze voorvaders Spaanse galjoenen wederrechtelijk plachten toe te eigenen. Eigenlijk zou je ook de kwaliteit van het voedsel Hollands kunnen noemen: degelijk, betrouwbaar, goedkoop maar niet opwindend. De kaart bevat zowel echt goedkope als enkele echt dure gerechten. De goedkope zijn voor de prijs zonder meer goed. Het zijn nationale gerechten als cebabici (een soort worstjes) en raznici (of volgens Tamars lexicon: vlees op een stokje), voor twaalf à veertien gulden. Er is ook een kindermenu. De kaart vermeldt alleen kinderraznici, met fites appelmoes, sla en een ijsje, voor een tientje. Ze hebben ook Joegoslavische specialiteiten (zo noemen ze dat op de kaart) die wat duurder zijn. Op zichzelf zijn die ook wel redelijk, maar de kwaliteit stijgt niet evenredig met de prijs. Een uitzondering daarop is de schotel die Djenghis Kahn genoemd wordt. Deze vierpersoons mixed grill (138 gulden) wordt geflambeerd en aan een echt zwaard geregen opgediend. Zeer spectaculair en dus echt aan te bevelen behalve natuurlijk voor de vegetariërs onder ons. Er zit namelijk een weerkraan vlees in. Op de wijnkaart staan uitsluitend (terecht overigens) Joegoslavische wijnen - behalve de huiswijn twee witte en drie rode - waarvan wij kunnen melden dat zowel de witte Zilavka als de rode Merlot lekker zijn. Het voorgaande is mede gebaseerd op diverse door ons verrichte vooronderzoeken. De definitieve proef op de som werd door Tamar genomen aan de hand van de al beschreven kindercebabici, die ze snel soldaat maakte. Elies at een raznici, met djuvedrijst, frites en koolsalade, die zoals al gezegd goed was. Nico nam een gerecht dat Vrolijke Bosnac heet, eerlijk gezegd weten wij nu nog niet of vrolijk nu Nederlands danwel Servo-Kroatisch is, maar in ieder geval werd Nico er wel vrolijk van. Het was een Joegoslavisch variant op de Cordon Bleu: twee lappen rundvlees met daartussen kaas en ham, het geheel gegrilld zodat je dat heerlijke houtskoolsmakje krijgt. Erbij hoorden rijst, boontjes en frites, niet gek voor 21 gulden. Conclusie: niet spectaculair, maar warm aan te bevelen voor wie met weinig geld eens iets anders wil dan Chinees of Pizza.

Elies Steyger, Nico Verheij

achterom

Ander gezicht

Op initiatief van de Werkgroep 6000 hebben studenten van de vierde klas publiciteitsvormgeving van de stadsacademie een nieuw logo voor de RL ontworpen. Afgelopen dinsdag werden de resultaten aan de studenten van de RL vertoond. Die mochten tevens hun oordeel uitspreken over het 'nieuwe gezicht' van de RL.

De studenten van de stadsacademie willen echter niet zeggen welk logo als beste/mooiste uit de bus kwam. Ze vinden namelijk dat de RL'ers niet serieus meegedaan hebben (er werden zelf halve punten gegeven, wat helemaal niet mocht). Boven-

rijksuniversiteit
limburg

dien wijkt hun oordeel nogal af van dat van de klas publiciteitsvormgeving zelf.

Bij gebrek aan winnaars heb ik daarom zelf maar (willekeurig) gekozen. Het linkse ontwerp van John van der Veen wordt door hem als volgt gemotiveerd: Het gaat uit van twee gelijkwaardige vierkanten met daarin de letters RL. Door en via te abstraheren en tenslotte alle wezenlijke elementen terug te brengen tot symmetrische vormen, ontstaat en wordt het een abstract geheel. Bij de visualisatie van dit ontwerp is uitgegaan van het unieke en vooruitstrevende van de RL.

Het rechtse ontwerp is van Rob van den Beuken. Hij wil het dynamische karakter en het ingrijpen in de praktijk door de RL weergeven. De smalle balk grijpt in de brede balk. De RL grijpt in de praktijk. Het is niet duidelijk of de creatieve vindingen van de studenten van de stadsacademie daadwerkelijk gebruikt gaan worden. Docent Wim Simons: "Het zou wel zo aardig zijn als een van de ontwerpen wordt toegepast, bijvoorbeeld in een nieuwe huisstijl. Anders heeft zo'n opdracht weinig zin."

Emely Nobis

Observant stinkt niet

Uit een rapport van de Stichting Bedrijfsgezondheidszorg Zuid Limburg blijkt dat er op de derde verdieping van het hoofdgebouw een zuurstofgebrek is. De bewoners - de dienst Voorlichting, AJZ, POB en de Observant - wisten dat allang. Allerlei lichamelijke klachten als hoofdpijn, verkoudheid en brandende ogen waren zo'n twee jaar geleden al aanleiding om te vragen een onderzoek in te stellen naar het werkmilieu. Dat onderzoek is nu eindelijk afgerond en vorige week zijn de betrokkenen uitgenodigd voor een gesprek.

Uit het rapport blijkt dat er duidelijke technische oorzaken zijn voor de klimaatsproblematiek. De kleine kamers hebben een slechte ventilatie, er is een zuurstofgebrek, er huizen teveel mensen, de verlichting is slecht en er hangt als het ware stof in de lucht. Maar geld om deze toestand te verbeteren is er nauwelijks. Daarom moet er volgens de BTD een beter gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die er zijn. Om de verlichting te verbeteren kunnen de buro's anders neergezet worden. De medewerkster die regelmatig last had van voorhoofdholteontsteking - totdat ze naar beneden verhuisde - kan nu weer terugkomen. Tochtraampjes zullen voortaan de doorstroming van frisse lucht bevorderen. En verder vaker stofzuigen en vaker poetsen.

Maar de bewoners van de derde verdieping dragen ook zelf een grote verantwoordelijkheid voor het eigen welzijn en dat van hun ganggenoten. Dat werd in het verhelderende gesprek heel duidelijk. De heren van de bouwtechnische dienst was namelijk opgevallen dat het stonk als je van de tweede naar de derde verdieping opsteeg. Als belangrijke oorzaak hiervan werd het zogenaamde gebruikersgedrag genoemd, met name de open-deuren cultuur. Wat te denken bijvoorbeeld van de rokers die hun deur niet dicht doen en zo de penetrante geur van een dikke bolknak de gang

opjagen. Er zijn ook van die viezerikken die de wc-deur na gebruik niet dichtdoen. En verder stinkt het op de derde verdieping naar mensenzweet. De BTD meende dat de hygiëne van lijf en leden wellicht te wensen overliet. De gangbewoners moeten vaker in bad en hun kleding regelmatig naar de stomerij dus. Deze informatie hebben we allemaal maar uit tweede hand. De Observant was namelijk niet uitgenodigd voor het gesprek over het werkmilieu. Gewoon vergeten (???), volgens ingenieur Beijer van de BTD. Hieruit trekken wij dan maar de vleiende conclusie dat de Observant de enige niet stinkende gangbewoner is.

Emely Nobis

Economen en werving

Niet iedereen is overtuigd van het verpletterende effect van de grootse advertentiecampaigned. Eind januari nemen de economen hun lot in eigen handen. Met een bus volgeladen met mooie apparatuur trekken ze het land in om aan actieve werving te doen. Als de student niet naar de voorlichtingsdagen komt, dan brengen we de voorlichtingsdagen naar de student, zo is de rede-nering. Om de komst van de bus voor te bereiden worden er nu al affiches en folders verspreid onder schooldekanen en abiturienten. 'Wist je dat?', zo wordt de toekomstige econoom verleid volgens een oeroud cliché. Wat volgt is een opsomming van 'kwaliteiten' van het Maastrichtse systeem, zoals:

- Dat elke student in Maastricht nog persoonlijk begeleid wordt?
- Dat uit objectief onderzoek is gebleken dat ondanks (of dankzij) dit alles de Maastrichtse student in de praktijk minstens zo goed functioneert als studenten aan andere universiteiten?

De folder is geen taalkundig hoogstandje (wist je dat: Dat) en ook al niet echt informatief. Met vooruitziende blik wordt er dan ook geroepen: "Klinkt dit alles je te mooi in de oren, kom dan naar een van de voorlichtingsmiddagen/avonden". Als lokkertje hierbij dient: "natuurlijk de Limburgse vlaai". Het regionale aspect van de RL wordt zo duidelijk geprofileerd. De aparte positie van Maastricht blijkt ook al uit het feit dat je er "nog wel eens je fiets kunt vergeten af te sluiten".

Daarnaast grijpen de economen ook terug op het internationale karakter van de instelling, dat in de landelijke wervingscampagne zo geprofileerd wordt. De Maastrichtse student heeft Luik, de Ardennen, Aken, Brussel, Keulen en Parijs als het ware binnen handbereik. In welke andere universiteitsstad wordt internationale elan zo volledig gecombineerd met de veiligheid van een provinciestadje. Die bus-tocht van de economen moet wel een succes worden.

Emely Nobis

Schermen

Een goed reactie- en concentratievermogen zijn eigenschappen die vaak voorkomen bij mensen met een hogere opleiding. Vandaar ook dat schermen een typische studentensport is, al merk je daar in Maastricht niet zo veel van. In Wageningen echter wel, er is zelfs een speciale studenten-schermclub, 'De Schermutselaers'. Het blijkt niet het geval te zijn dat studenten gaan schermen om hun snelheid en concentratievermogen aan te scherpen; ondervraagde schermutselaers blijken om heel andere redenen lid te zijn geworden. Sensatiezucht en het totaal onbekend zijn met deze sporttak zijn bij de keus belangrijker. (WUB)

Roman

Collega Gezangkapellekens zit tegenover mij te stressen. Hij beweert aan een dosis GGVO toe te zijn: Geestelijke Gezondheidsvoorlichting en -Opvoeding. De suikerklontjes en verfrommelde onderzoeksvoorstellen vliegen me om de oren, en Gezangkapellekens consumeert in zijn eentje een pondspak koffie per dagdeel. Het is dan ook niet niks: voor de Kerst moet deze veelbelovende jonge wetenschappelijk medewerker twee artikelen hebben geschreven, een blok gecoördineerd hebben, een hoofdstuk voor een dik boek hebben geschreven, en bovendien (en dat is het belangrijkste van al) in het reine zijn gekomen met zijn verliefde geweten.

Verliefdheid is een afgrijselijke ziekte, vele liedjes hebben daar reeds de aandacht op gevestigd. En ik kan Gezangkapellekens in zijn gefrustreerde toestand ondersteunen, want ook ik ben al vijfhonderd dagen vruchteloos verliefd. Ach! de liefde! Ik besluit mij als GGVO'er op te werpen. "Gezang!" bijt ik mijn collega toe, "Gooi het eruit jong! Wie is de schone maagd die jouw emoties zo fruikt!?" Hij krijgt een dromerige blik in zijn ogen, en fluistert frasen die regelrecht uit het Hooglied gepikt zijn: "Zoet als honing, blank als een ooi, zacht als een jonge perzik, mollig als een doorvoed biggetje, ah!"

"Haha!" brul ik, "dan weten wij het wel! De zinneprikkende genotsucht slaat weer toe hè? Het wentelen in zoete dromen is geworden tot jouw belangrijkste levensinvulling, nietwaar? Een misselijk makende kluit tropische vlinders banjert rond in je maag, je hart heeft te lijden onder een te grote toevloed van liefdeshormoon, wil eruit, de beklemmende kooi van je ribbenkast ontvluchten, het onderlijf heeft een onbedwingbare lust tot zwellen, en..."

"Heeheehee!" interrumpeert Gezangkapellekens, "Wil jij wel even niet vervallen in grove banaliteiten? Verliefdheid is iets Moois, meisje, dat weet jij zeker niet!"

Ik protesteer. Zeg dat het knaapje niet weet wat hij raaskalt, dat ik anderhalf jaar geleden ook nog de zoete smaak van de liefde mocht gevoelen. "Jaaaaah," lacht Gezangkapellekens, die zich het voorval nog wel kan herinneren. "maar als ik mij goed voor ogen haal wat die fantastische Liefde van jou behelsde, staat me toch bij dat jij vooral verliefd was op de intellectuele capaciteiten van de ongelukkige die in jouw emotionele klauwen viel!"

Ik weet dat protesteren en tegenstribbelen niet meer zal helpen, want het is de waarheid. Ik was inderdaad verliefd op de belezenheid, het fantastische gevoel voor muziek, de etnische sensitiviteit en de scherpzinnigheid van het ongelukkige slachtoffer, vooraleer ik ook het lichamelijke aspect in mijn overwegingen betrokken. Misschien komt dat ook doordat ik mijzelf bij tijden zo dom vind. Jarenlang heb ik bijvoorbeeld gedacht dat Albert Schweitzer en Albert Einstein broers of in ieder geval neven waren. Ik legde ook jarenlang niet het verband bij het sigarenmerk Hofnar tussen de naam en de clown op de verpakking: ik was ervan overtuigd dat de Ho-Fnar een goedge Javaanse beschermgeest van de tabaksplantages moest zijn. Bach en Scarlatti leefden voor de ijstijd, en Debussy er net na. Dom, jawel. Maar verliefd.

Eva

Nun
Info
K
D
T
Die reeds in 19 van (een kinde tricht onvo voors oplei "Het dat t dorf, vakk wein dit m ers, t trest. Inmi delijj derd, duur drie oplei een moet Deze sitati Maa: de b heeft weer speci bewa ding schil Op er ee SRC Maa vakk ficiël ter is Verv Volg Van ciluu de S deze Hij i mati houc mere de v Dat daad statu mijn Een leidi alle gehe tie v kunr ker l Wil jaar beoc last.